

De beteekenis van de sport voor het leger.

DOOR

W. E. VAN DAM VAN ISSELT,
Generaal-Majoor b. d.

De Olympische spelen der IXe Olympiade, te Amsterdam gehouden, welker regeling ook in het buitenland schier onverdeelde lof heeft geogst, brachten de sport opnieuw in de verhoogde belangstelling van ons volk. Nederland heeft ook bij de uitvoering van de spelen lang geen slecht figuur gemaakt. Met 8 eerste en verscheidene tweede en derde prijzen kan ons *kleine* volk tevreden zijn.

Toen Baron DE COUBERTIN in 1887 het denkbeeld aan de hand deed om de oude Olympische spelen te doen herleven, was zijn hoofddoel: in alle landen krachtige prikkels te leggen ter beoefening van alle takken van sport; door de corypheeën van verschillende landen te doen wedijveren, zouden niet alleen de beste krachten tegen elkaar uitgespeeld, de records derhalve geleidelijk nog verbeterd worden, doch in alle landen zouden tevens zeer velen tot geregelde beoefening van allerlei soorten sport worden aangespoord door zelfonderzoek, wat zij op den duur in eene of andere richting konden presteeren. Een voorname nevingedachte van Baron DE COUBERTIN was echter om de volken op deze wijze tevens op een belangrijk gebied van volksontwikkeling en volksgezondheid met elkaar in aanraking, ze derhalve tot toenadering te brengen. Ongetwijfeld doet de komst van zoovele vooraanstaande sportslieden uit alle landen, en van nog veel meer belangstellenden, het land, dat de eer geniet de spelen binnen zijn gebied te zien houden, beter kennen, daardoor meer waardeeren; de vele, van groote waardeering voor ons land getuigende pers- en andere artikelen, in 1928 tijdens en na de spelen verschenen, leggen daarvan ondubbelzinnige getuigenis af. Doch een groot gevaar staat hiertegenover, indien tijdens en na de wedstrijden de verschillende volken te zeer tegen elkaar worden uitgespeeld, hier, ten deele kunstmatig, een op de spits gedreven rivaliteit wordt aangewakkerd. Zulks vindt inderdaad plaats, indien telkens, met grooten ophef, begeleid door de betrokken nationale hymne, de daarbij behorende nationale vlag wordt geheschen, indien een eerste prijs is behaald. Het moge streelend zijn voor den nationalen zin, vooral indien de zegevierende natie chauvinistisch is aangelegd, aan den mast het zichtbare teeken geheschen te zien, dat één man iets harder liep, fietste, zwom, iets hooger sprong enz. dan één man van een ander land, het gaat niettemin in tegen de grondgedachten van sport en spelen, n.l. het aankweken van ridderlijkheid, ook tegen de zoo juiste bedoelingen van den stichter: toenadering tusschen de volken. Bovendien komen, bij het aanleggen van den zoeven vermelden maatstaf, de *kleine* volken onvermijdelijk in het gedrang. Een volk van

70 miljoen zielen bezit meer en betere corypheeën dan een van 7. Voorts staat het eerste er finantieel tijdens de voorbereidingsjaren en, zelfs bij de uitvoering, veel beter voor, indien de spelen, zoals b.v. in 1932, in Amerika worden gehouden. Op de spits gedreven rivaliteit en nationale ijverzucht lijden soms zelfs tot excessen, waarvan bij deze Olympische feesten de voetbalwedstrijd Uruguay—Duitschland de onmiskenbare blijken heeft gegeven. Op deze wijze gehouden, wordt het paard achter den wagen gespannen.

Doch zelfs op ideale wijze gehouden, vormen de Olympische spelen internationaal, zoals gewone wedstrijden nationaal, niet meer dan een middel tot het doel, een middel, dat eenerzijds ten gevolge van de menselijke ijdelheid der uitblinkenden uitnemend werkt, anderzijds onmisbaar is ten gevolge van de traagheid van de groote massa, welke prikkels noodig heeft om in beweging te worden gebracht. Van veel hooger en veelzijdiger belang dan het behalen van eerste prijzen, het verbeteren van records is de wetenschap, dat er door een *groot deel* des volks *veel*, ook op *veelzijdige wijze* aan sport wordt gedaan.

Geldt het vorenstaande voor een volk, het geldt uiteraard, wellicht in nog meerdere mate, voor het leger. Hoewel inzonderheid de wedstrijden, ook die in het schieten, door hun stimuleerende werking een zeer waardevol middel vormen om den sportieven geest aan te wakkeren, zoo moet toch uit militair oogpunt, ook in verband met het aankweken van samenhoorigheid en collectieve discipline, er meer waarde aan worden toegekend, indien 95, kan het zijn 100 % geregeld meedoen, meekomen en vooruitgaan dan dat enkele sterren door records uitblinken, waarbij zij zich bij verschillende soorten van sport, door de reeds vermelde krachten aangespoord, dikwijls door bovenmatige eischen, aan hart en longen gesteld, een ontijdig graf graven.

Daar, naar mijn gevoelen, niet dikwijls noch krachtig genoeg gewezen kan worden op de hooge beteekenis, voor onze krijgsmacht, van de sport — in welken verzamelnaam ik ook de marschtraining, de spelen en ten deele de gymnastiek samenvat — en die beteekenis niet algemeen voldoende onderkend wordt, wil ik voor dit *zeer belangrijk* element in de opleiding van den soldaat, à fortiori van den officier, voorganger en instructeur, en van de aanvoerders — hier nog eens de aandacht vragen.

De sport, vooral die in de frissche lucht, bevordert in hooge mate de gezondheid en de lichamelijke ontwikkeling, wekt op, maakt vlot, lenig en besluitvaardig, versterkt uithoudingsvermogen en wilskracht, verhoogt den moed. Zij werkt op den duur gunstig op het gevoel van eigenwaarde en bevordert het uiterlijk voorkomen, dat vlug en lenig wordt, getuigende van lichaamskracht en zelfvertrouwen; hierdoor neemt weer de waarde van den meerdere als voorbeeld en voorganger toe. In dit verband is het duidelijk, dat, waar de sport zeer noodig is voor den soldaat, zij dubbel urgent is voor kader-adspiranten en drie-

dubbel noodig bij de officiersopleiding, allermeeft wel aan de K. M. A., waar de beroepsofficieren, de instructeurs worden gevormd, de leiding, de motor, de groote drijvende kracht van ons geheele legerstelsel. Ook bij alle soorten van theoretische, gecomprieeerde en andere cursussen zal het zeer gunstig werken, indien elke morgen en elke namiddag onderbroken worden door een korte sportoefening. Al duren deze telkens slechts 15 minuten, b.v. in den vorm van een kort spel, hardloopen, hoogspringen, een duurloop of dergelijke, dan zullen deze toch een beteekenenden invloed kunnen oefenen: zij doen het bloed sneller stroomen, wekken op, schenken afleiding en maken van een anders wellicht ietwat dorren cursus een meer aantrekkelijk geheel.

Inzonderheid de collectieve spelen wakkeren den sportieven geest aan, het gevoel van saamenhoorigheid en saamenhandelen volgens bepaalde regels in één zin. Oogenschiijnlijk onmilitair, de tucht ondermijnend door onregelmatigheid, soms eenige oogenschiijnlijke wildheid of bandeloosheid in de hand werkend, zeer zeker ietwat schadelijk aan strenge éénvormigheid, vormen die spelen niettemin *intrinsiek* een uitnemend element ook in de opvoeding van den troep *als één geheel*. Zij leeren saamenwerking, verhoogen het elan en verwekken op den duur in een troepenonderdeel een blijden, opgewekten geest, gestemd tot offervaardigheid en in staat tot volharden. Voor wien dit bij ervaring vast staat of er bij intuïtie van overtuigd is, voor hem vormt *de sport een element van de eerste orde in de militaire opvoeding*, door geen enkel wetenschappelijk vak te vervangen of te evenaren.

Het Angel-Saksische ras heeft van oudsher de hooge beteekenis der sport als onmisbaar, zeer overwegend element in de volksopvoeding — en derhalve zeker ook in de militaire opvoeding — begrepen. Daaraan dankt het zijn superioriteit, zijn meesterschap over de halve wereld en over het meerendeel der meest vitale plaatsen in het wereldverkeer. De Engelschman is allermint een veelweter; voor den schoolvorst, alias schoolvos, staat hij als onkundig, wellicht zelfs als dom te boek. Maar de Engelschman, allereerst die uit de leidende kringen, is wèl een hartstochtelijke beoefenaar der sport, en dit tot op hoogen leeftijd. Daaraan dankt het volk zijn superioriteit in fysiek en karakter, en daarmee zijn overwinning in den wereldoorlog. Twintig jaren vóór deze aanving is zijn afloop voorspeld in een even keurig als van diep en juist inzicht getuigend betoog, welks slotsom wellicht culmineerde in deze strophen:

„Het is hier de plaats niet het overwicht van het Angel-Saksische ras volledig te verklaren. Wel echter moet hier het volle licht vallen op eene der voornaamste bronnen zijner onuitputtelijke, alles trotseerende energie, die het onmogelijke niet kent.

Bij geen volk ter wereld wordt, naast een zeer middelmatig schoolwezen, meer zorg besteed aan de *opvoeding*, hoofdzakelijk van het lichaam en van het karakter der zonen en dochters, inzonderheid van de leidende klassen ...

Terwijl de blokkende Duitscher dom wordt van al de inspanning, waartoe men hem dwingt en daardoor niet tot volle, natuurlijke ontwikkeling komt, is de praktische Engelschman van oordeel, dat het aanleeren van kundigheden bij de opvoeding eerst de tweede zaak is. De eerste taak is karaktervorming." ¹⁾)

Merkwaardig is, dat deze toevallige voorspelling van den afloop van den wereldoorlog en zijn grondoorzaken, na dien afloop, wat die oorzaken betreft, volkomen bevestigd is door een der tot oordeelen allermeest bevoegden. Maarschalk Lord HAIG schreef toen n.l.: „De hooge waarde van de Britsche opleiding, die de jeugd geen groote hoeveelheid geleerdheid instampt, maar de grootste zorg wijdt aan de vorming van het karakter, is ook in dezen oorlog gebleken, want in de juiste vorming van het karakter wortelt de ware discipline, die ons ook in de moeilijkste omstandigheden niet verlaat.”

De groote invloed der beoefening van de sport op de vorming van het karakter, hiervóór reeds aangestipt, wordt algemeen erkend. Colonel RONALD CAMPBELL, de Engelsche Inspector of Physical Training, die in 1923 te 's-Gravenhage een voordracht hield over den invloed van sport op het nationale karakter, ging zóóver, dat hij zeide: „Moed en vastberadenheid vormen een groot deel van het karakter, en niets kweekt zóó krachtig als de sport, moed en vastberadenheid aan. Deze leiden tot zelfvertrouwen en zelfbeheersching, en dan is het nog maar een kleine stap naar de zelfopoffering”.

Waar het nu juist zijn „het karakter, de eigendommeljkheid der individueele kracht, de oorspronkeljkheid, de zelfstandigheid, de energie van den zedeljkken wil, die de bewegende krachten van een volk uitmaken, en deze den maatstaf vormen voor zijn beteekenis onder de volken, het noodanker voor zijn onafhankeljkheid smeden” ²⁾), daar leidt al het hiervóór vermelde eenerzijds tot de slotsom, van welk een overwegende beteekenis geregelde, algemeene beoefening van de sport is voor volkskarakter en volksweerbaarheid. Maar anderzijds moet het verwonderen, dat in het Nederlandsche leger — hetwelk tot taak heeft, juist ter wille van de volksweerbaarheid, om de in het volk sluimerende weerkrachten aan te wakkeren en te doen congrueeren, ook nieuwe weerkrachten te smeden — bij de verschillende opleidingen naar mijne meening betrekkeljk weinig aan sport wordt gedaan.

Dit geldt wel het meest de opleidingen in den troep. Werkt hier eenerzijds conservatisme, de oude „drill”, derhalve vrees voor al, wat maar mogeljkerweise eenigermate ontbindend op de vormen-discipline zou kunnen inwerken, anderzijds hebben hier de zoo korte, volgens velen te korte na-oorlogsche eerste-oefeningstijden een zeer ongunstigen

¹⁾ Volksopvoeding en volksweerbaarheid, door J. VAN DAM VAN ISSELT. Krijgswetenschap, 1894/5. Overdruk, met een voorrede van Luitenant-Generaal P. G. Boóms. 1895. Gebrs. BELINFANTE, blz. 28 en 29.

²⁾ T. a. p. blz. 10.

invloed geoeffend. Want het is een onmiskenbare waarheid, dat de beoefening van de sport — welke in de mobilisatiejaren, toen de man 3 tot 5 jaar diende, een zeer aardige hoogte in ons leger had bereikt, vooral dank zij het bureau Ontwikkeling en Ontspanning — in latere jaren zienderoogen is gedaald. De oefentijden zijn sedert dien uiterst gering geworden en aan de opleiding van den man worden, vooral door de moderne automatische wapenen, allerlei technische vindingen, den gasdienst enz. enz. veelzijdiger eischen gesteld. Toch *moet* in het leger aan sport worden gedaan, wil het zijn rechtstreeksche taak naar behooren en alzijdig vervullen, en daarbij tevens zijn sociale roeping in vreedestijd: gunstig inwerken op de volksopvoeding en de volksgezondheid. Bij dit laatste moet niet alleen gedacht worden aan de *directe* gevolgen gedurende den eerste-oefeningstijd en enkele herhalingsoefeningen, doch tevens aan de niet minder belangrijke *indirecte*, als daar zijn: de behoefte aan sport, beweging en frissche lucht wordt bij den staatsburger versterkt, ook de overtuiging nopens het veelzijdig nut van de beoefening van sport, de opwekking en de aangename nawerking, welke ervan uitgaan.

Acht ik tijdens het eigenlijke recrutentijdperk dagelijksche beoefening van sport voor het Hoofdwapen noodzakelijk en mogelijk, ook tijdens de vervolg- en de herhalingsoefeningen moest daaraan gedaan worden zooveel als mogelijk is, om de gedachten te bepalen drie maal per week op die dagen, waarop geen groote oefeningen plaats vinden. Uiteraard kan voor de vóórgeoeffenden, die slechts 6 weken actief dienen en à fortiori tijdens de herhalingsoefeningen de sport niet gelden voor een beteekenende lichaamsoefening of middel ter aanwakkering van een sportieven geest; voor dezen vormt zij meer een aangename, en als zoodanig wel eens nuttige of noodige afleiding.

Hoofdzaak is en blijft de *daad*, d.w.z. dat tijdens den *geheelen* duur van de opleiding *geregeld* aan sport wordt gedaan, het stelsel vormt bijzaak. Veel beter dan *theoretisch* te strijden over de vraag, of de Zweedsche, de Duitsche, de Nederlandsche dan wel een gecombineerde methode de meeste aanbeveling verdient, is het, wanneer in een troepenonderdeel *in de praktijk* veel aan sport e.a. wordt gedaan.

Ik weet, dat bij den tegenwoordig zoo korten eerste-oefeningstijd niet steeds de tijd en bij minder gunstig gelegen kazernementen ook niet steeds tijd en gelegenheid gemakkelijk te vinden zijn om bij het vele, wat de thans zeer gecompliceerde opleiding vraagt, geregeld aan sport te doen. Doch algemeen geldend — en mij ook bij ervaring bekend — is, dat, waar de wil er is, met vindingrijkheid en overleg ook de weg gevonden wordt, al zal men in minder begunstigde garnizoenen, door eerder of langer naar buiten te gaan, de gelegenheid meer moeten opzoeken. Bij een vorige gelegenheid in dit Tijdschrift de marschtraining van ons Hoofdwapen besprekende, mocht ik reeds opmerken, hoe — indien er door gebrek aan tijd op eenig onderdeel van de militaire opleiding moet bezuinigd worden — voor den gewonen

man de theorieën daarvoor in de eerste plaats in aanmerking komen: tenzij op bijzonder levendige en pakkende wijze gehouden — hetgeen zelden plaats vindt — spreken zij weinig tot den gewonen soldaat¹⁾. Zoo zij al eenigermate zijn positieve kennis vermeederen, dragen zij anderzijds nagenoeg niet bij tot zijn karaktersvorming noch tot het bevorderen van zijn élan.

Uit den aard der zaak zal men bij de militaire opleiding moeten beginnen met ordeoefeningen, mede als middel ter bevordering van de discipline, en met doelmatige gymnastische oefeningen, ten doel hebbende om de bijzondere militaire opleiding, welke de man voor het betrokken Wapen ontvangt — voornamelijk loopen of rijden — te begunstigen. Doch *zoodra en zoo ruim mogelijk* als de omstandigheden veroorloven, moeten daarnaast, ten deele in de plaats daarvan, in de tableau's sportoefeningen worden opgenomen. Ook de oefeningen, z.g. in gesloten orde, kunnen, zoo noodig, nog eenigen tijd leveren om de beoefening van de sport meer tot haar recht te doen komen. Zij bezitten niets verheffends, wèl eentonigs, kunnen, indien niet beschouwd als een noodzakelijk kwaad, den geest drukken, soms zelfs dooden. Kweeken zij, overmatig toegepast, willooze automaten, een korte sport- of loopoefening daarentegen, tusschen of na meer methodische of formeele oefeningen ingelascht, kan er in belangrijke mate toe bijdragen om aan het geheel een meer aantrekkelijk karakter te schenken; bovendien worden alle waarden genoten, welke, zooals in den aanvang van dit artikel werd geresumeerd, aan beoefening van sport verbonden zijn: ontwikkeling van karakter, initiatief, durf en élan. In het bijzonder is de sport derhalve van waarde voor diè legers, waar feitelijk in ieder soldaat een korporaal, in den korporaal een onderofficier moet worden gevormd, enz. enz., hetzij dan, dat, zooals in het Duitsche leger, de vredessterkte zeer aan banden is gelegd, hetzij dan, dat, zooals in het Nederlandsche, men zich dien band zelf vrijwillig aanlegt, door in vreedstijd een *beperkt* deel der dienstplichtigen in te lijven, waardoor bij mobilisatie van elke jaarklasse nog tienduizenden ongeoeffenden beschikbaar komen.

Als kapitein heb ik bijna 6½ jaar achtereen een zelfde batterij gecommandeerd, eerst 4 jaar in de vredesgarnizoenen, de laatste 2½ jaar gemobiliseerd en te velde. In het vredesgarnizoen werd gedurende de eerste 2 tijdperken der reerutenopleiding (samen 4½ maand), behalve paardrijden, geschut en z.g. voetexercitie, 4 maal per week ¾ uur voor gymnastiek, weldra ook voor sport en spelen uitgetrokken; gedurende de volgende tijdperken werd dat tot tweemaal per week teruggebracht. Ik had het voorrecht onder mijne luitenants er een te tellen, die, overtuigd van het veelzijdig nut van de sport voor de militaire opleiding en de lichamelijke ontwikkeling, bij het betrokken onderwijs niet alleen steeds aanwezig was, doch er bovendien *geheel*

1) Militaire Spectator. 1928, blz. 342.

vrijwillig, persoonlijk voorging. Sporen, beenstukken en schoenen werden verwisseld voor een paar gymnastiekpantoffels, de tuniek voor een witte trui; zóó werkte de luitenant-gymnastiekonderwijzer, sport- en spelleider vóór de geheele jongste lichterij der batterij. Vooral de duurloop, welke, bij *methodische* training en opklimming zoo uitermate geschikt is om hart, longen en den wil te oefenen, ontbrak nimmer op het programma, sloot dit als regel af, en werkte zeer stimulerend. Vóór Kerstmis, d.w. binnen 3 maanden na opkomst, was hij reeds tot 25 minuten opgevoerd.

Te velde, waar de miliciens zóólang dienden, dat zij met vrijwilligers gelijk waren te stellen, werd uiteraard nog meer aan sport en spelen gedaan. Later vormde het bekende bureau O. en O. een stimulans in deze richting, mede door het doen houden van wedstrijden in Divisie- en Legerverband. Dankbaar moet worden gememoreerd, dat, toen door het bekende verloop mijne vredesofficieren mij volkomen ontvielen, enkele onderofficieren op zeer tactvolle wijze de leiding hielpen nemen en met heilig vuur onvermoeid den gang erin hielden.

De geest in de batterij was, zoowel in de vredesgarnizoenen als te velde, steeds zeer goed en tot werken en aanpakken bereid. Moest zulks ten deele worden toegeschreven aan een 3 jaren genomen proef inzake éénjarigen oefentijd, welke in verschillende opzichten stimulerend werkte, en, ofschoon Oct. 1913 beëindigd, in de mobilisatiejaren nawerkte door het kader en de lichterijen, welke onder het betrokken regime waren gevormd, voor een groot deel heb ik dien goeden geest steeds toegeschreven aan de *geregelde, veelvuldige* beoefening van de sport. Deze verwekte in het onderdeel dien frisschen, tot zich geven en weinig vragen bereid zijnden geest, waarvan hiervóór reeds sprake was. De opwekking, welke er van sport uitgaat, met tot slot gezonde vermoeidheid, harmonie en tevredenheid hielden af van het verrichten van kwaad, het plegen van kleine vergrijpen e. d. *Zoo ben ik tot de vaste overtuiging gekomen, dat in een onderdeel, waar veel aan sport wordt gedaan, weinig behoeft te worden gestraft.* Ik weet zulks ook uit ervaring, want gedurende mijn vorenbedoeld 6½-jarig commando, heb ik slechts éénmaal -- n.l. tijdens de mobilisatiejaren -- twee manschappen, nog niet eens voor een zeer ernstig vergrijp, voor den krijgsraad moeten brengen.

Behalve deze goede geest, welke van het troepenonderdeel een meer harmonisch geheel vormt -- wat te velde weer zeer gunstig zal werken op de wrijving, marschverliezen, drückeberger, simulanten, enz. (ten deele ook in vreedstijd) -- blijft dan nog de bijzonder groote invloed van de sport op de karaktervorming: sport en spelen maken wakker, bevorderen besluitvaardigheid, initiatief en élan; *en dit is vooral voor den doorsnede-Nederlandsche recruit zoo dringend noodig.* Het is, alsof de man wakker geschud en ten aanzien van de in hem sluimerende intellectueele, fysieke en daad-krachten het binnenste buiten wordt

gekeerd. Hij leert de handen uit de mouw steken, toeschieten, ook zelfstandig handelen, indien er iets te doen valt, een ongeluk plaats vindt of het onvoorziene zich voordoet. De inertie, den gewonen, jongen Nederlander, vooral van het platte land, zoo in hooge mate eigen¹⁾, wordt overwonnen en maakt plaats voor zelfbewustheid, welke zich gaat afspiegelen in wijze van handelen, spreken en in houding. *Reeds alleen daarom is de eerste-oefeningstijd, mits goed benut en niet al te kort van duur, zoodat er ingewerkt kan worden, een zegen voor de mannelijke Nederlandsche jeugd.*

De winst, door de sport op de hierboven geschetste wijze verkregen, de waarde van de resultante van de toename van alle deze krachten, valt, gerekend over kader en manschappen van een geheel troepenonderdeel, zelfs bij benadering niet te schatten; vast staat in elk geval, dat zij zeer groot is.

Men heeft mij wel tegemoet gevoerd: wat komt gij, bij den tegenwoordig zóó korten eerste-oefeningstijd, nu nog weer aan met deze nevenzaak? De tijd is zóó kort, de eischen, door de eigenlijke militaire opleiding en opvoeding gesteld, zijn zóó hoog en zóó veelzijdig, dat er noch in de opleiding van den gewonen man en, hoewel langer durende, wellicht nog minder in de opleiding van het dienstplichtige kader, tijd te vinden is om eenigszins aan sport te doen, zonder hoofd- en echt militaire belangen in de opleiding te schaden. Die opleiding is reeds zoo gehaast, dat de officieren, schier overjaagd, zullen uitroepen: „Hoe moet dat nu in 's hemelsnaam er ook nog weer bij?”

Het feit, dat ik op de beteekenis van de sport voor het leger terugkom en daarvoor de gastvrijheid van den Militaire Spectator durf invoeren, bewijst, dat ik vorenstaande zienswijze niet deel. Naar mijn innige overtuiging hebben wij hier niet met een nevenzaak, doch met een der primaire waarden van een *intrinsiek* deugdelijke militaire opvoeding en opleiding te maken. Daarenboven behoort het leger de leiding van de ontwikkeling der sport in de burgermaatschappij en hare propaganda te hebben en te houden zooveel als slechts eenigszins vereenigbaar is met de bijzonder moeilijke omstandigheden, waaronder het na den oorlog werkt.

1) Met Majoor HIGLY van 7 R.V.A. sprekende over diens 3-maandsche detachering bij het Fransche leger, deelde Z.H.E.Gestr. mij als een zijner hoofddrukken mede, hoe hij zeer getroffen was door de zooveel flinkere, wakkerder wijze van handelen, melden, antwoorden, zich bewegen, enz. van den Franschen dienstplichtige in vergelijking tot den onzen.

Hedendaagsche strategische inzichten.

DOOR

B. VAN SLOBBE,

Kapitein van den Generalen Staf.

(Vervolg van blz. 112.)

Frankrijk.

In Frankrijk werd na 1870 de Napoleontische strategie als voorbeeld genomen. De begrippen „manoeuvre” en „conceptie” vierden hoogtij. Het was MAILLARD, professor aan de Krijgsschool, die op de beteekenis van NAPOLEON voor het bestudeeren der manoeuvre wees.

De verschillende schrijvers op strategisch gebied behandelden voornamelijk de strategie, die moest worden toegepast in den toekomstigen oorlog tegen Duitschland. Hunne meeningen liepen nog al uiteen. Eenheid van opvatting bestond allerminst.

MORDACQ schrijft in „La Stratégie”.

„. . . c'est que chaque peuple en effet ne peut et ne saurait avoir qu'une doctrine stratégique répondant à son tempérament et même à son régime gouvernemental”. Men had in Frankrijk vóór den grooten oorlog moeite deze „doctrine répondant etc.” vast te stellen.

In „Les Lois éternelles de la Guerre” van BOUCHER en in het hierboven genoemde boek van MORDACQ vindt men de denkbeelden der Fransche schrijvers duidelijk uiteengezet. In het eerste worden de operatieplannen 13 tot en met 17 behandeld. De invloed van BONNAL op de plannen 14, 15 en 16 komt daarbij duidelijk uit.

BONNAL verlangde, dat men de macht bijeen zou houden en zou afwachten, wat de Duitschers zouden doen. Eene algemeene voorhoede „armée d'avant-garde générale” moest met de cavalerie veiligheid en dekking voor het uitvoeren van de manoeuvre geven.

In „L'art de Vaincre” van BOUCHER vindt men deze theorie vrij uitvoerig behandeld.

Plan 16 baseerde zich niet meer geheel op de denkbeelden van BONNAL. Het leger werd meer uiteengerekt opgesteld.

Ook FOCH was een groot voorstander van de algemeene voorhoede.

Zijne denkbeelden kwamen neer op het volgende.

Men moet zich niet laten leiden door vooropgestelde denkbeelden of hypothesen, die meestal valsch blijken te zijn, hoe logisch zij er ook uitzien; men moet eerst ophelderen en dan, ingelicht, handelen.

Het is zeer moeilijk om tijdig juiste inlichtingen te krijgen; toch is dit noodig, opdat de bevelhebber vrijheid van handelen behoudt om het gevecht onder gunstige omstandigheden aan te nemen, het uit te lokken of het, indien de omstandigheden dit vorderen, te ontwijken.

Het werktuig, dat deze vrijheid van handelen, die den grondslag van de Napoleontische manoeuvre uitmaakte, moet verschaffen, is de algemeene voorhoede.

Daar men ten behoeve van de manoeuvre groote massa's moet verschuiven, moet de algemeene voorhoede zoo krachtig zijn, dat zij, met behulp van de cavalerie, den vijand dwingt tot eene vroegtijdige ontwikkeling, die zijne krachten verraadt, hem gemakkelijk zal desorganiseeren en hem de actie met het gros zal bemoeilijken.

In de „bataille de lignes”, de „bataille parallèle” is de uitslag alleen afhankelijk van de waarde der troepen; het opperbevel is uitgeschakeld.

De bevelhebber moet meester blijven van zijne beslissing; hij moet, met behulp van de beschikbare krachten, de manoeuvre kunnen leiden. Hij moet, waar en wanneer hij wil, den beslissenden aanval, die de uitdrukking is van zijn wil en die de overwinning brengt, kunnen ontketenen. Zich inlichtingen verschaffen, weten te denken, weten te willen, dat is de kunst van den oorlog, eenvoudig van conceptie, moeilijk van uitvoering.

De moderne slag bestaat uit drie perioden.

De voorbereiding, de uitvoering en de uitbuiting.

De voorbereiding heeft als eerste doel het verschaffen van inlichtingen, hetgeen moet worden doorgezet tot de beslissende periode. De voorbereiding vangt soms verscheidene dagen vóór den slag aan.

Bij operatiën met groote massa's geven de in die dagen verkregen inlichtingen betreffende opstelling en verdeling der vijandelijke krachten reeds aan, hoe men zijne eigen krachten moet indeelen en bepalen zij in groote lijnen de richting en den aard van het beslissende gevecht, zonder dat men er aan denken kan, deze nog belangrijk te veranderen.

De Deutsche concentratie en opmarsch, zooals men zich die in Frankrijk voorstelde, kan bij Foch geen genade vinden. Hij zegt, dat de Deutsche strategie niet nastreeft eene vereeniging met meer doeleinden, doch een te voren opgezette manoeuvre, een aanval, gebaseerd op een „*idée préconçue*”, gebonden in de uitvoering, doordat de richting en groepeerings der middelen onveranderbaar zijn vastgesteld. Deze inzet, die eene grondige voorbereiding mogelijk maakt, waardoor een voorsprong zal worden verkregen, is eene uiting van wil en beslistheid. Hij doet eene krachtige poging om zich van de leiding meester te maken.

Maar het is niet voldoende, dat een klap kan worden gegeven, de klap moet ook treffen; de Duitscher heeft geene zekerheid, dat zijne hoofdkrachten worden ingezet in de goede richting, daar, waar de slag tot gunstige resultaten leidt.

Het gebruik, dat Foch van reserves wil maken, volgt uit zijne denkbeelden betreffende de manoeuvre. De reserve is in den manoeuvreslag de kracht, die met de grootste schrielheid is opgespaard om eenen zoo hevig mogelijken klap te geven. Zij wordt in haar geheel snel en ver-

rassend ingezet in eene handeling, waarin de hevigheid van den slag culmineert.

Wat bij den aanval achter te houden reserves betreft, hiervan wil FOCH in beginsel niets weten.

Hij ziet natuurlijk wel in, dat ook in de strategie het onvoorziene bestaat. Maar hij meent, dat, naar gelang de operatiën grooter zijn, de kans, om door de gebeurtenissen te worden verrast, kleiner is.

De strategische operatiën eischen zooveel tijd en beslaan zulk eene uitgestrektheid, dat men tijdig het gevaar ontdekt en tegenmaatregelen kan nemen.

Men heeft eene strategische reserve slechts noodig om aan de onvoorziene gebeurtenissen het hoofd te bieden, indien men zelf niet in staat is tot handelen.

Voor den verdediger is de strategische reserve het eenige middel om den hoofdstoot af te weren.

Tot zoover de denkbeelden van FOCH. Zij staan dicht bij die van BONNAL, dien hij in 1896 als professor in de krijgsgeschiedenis aan de Ecole supérieure de guerre opvolgde.

Voor eene nadere studie van FOCH's leer kan men, behalve natuurlijk van de uitgebreide werken, door hem zelf gepubliceerd, gebruik maken van „Préceptes et jugements du maréchal FOCH” door GRASSET.

De hierboven aangegeven Fransche denkbeelden moesten voeren tot een betrekkelijk smal front en eene opstelling in de diepte.

Reeds werd aangegeven, dat het plan 16 de legers over een vrij breed front verdeelde.

Geleidelijk waren andere opvattingen in het Fransche leger doorgedrongen. Er ontstond eene neiging om de theoretische strategie te verwaarloozen.

„La force morale” werd zeer hoog gesteld, zoo hoog zelfs, dat men de getalsterkte, het materieel en de bekwaamheid der bevelhebbers als factoren van minder belang ging aanslaan. In de spiritualisten waren de innéisten herboren.

De aanval à outrance vond vele aanhangers.

In 1911 hield kolonel DE GRANDMAISON, leeraar aan de „Centre des Hautes Etudes”, twee voordrachten, die vooral bij de jongeren ingang vonden en van grooten invloed waren op de Fransche strategie.

DE GRANDMAISON gelooft niet aan de waarde van de detachementen (voorhoeden, flankdekkingen), die gegevens moeten verschaffen. Z.i. vraagt men aan hen en aan de cavalerie iets, dat zij niet kunnen geven. Men zal de berichten te laat krijgen en moet te lang wachten met het inzetten van de hoofdmacht. Zoo laat men den vijand het initiatief. Men weert slechts af en doet zelf niets dan een tegenstoot. Het offensief is slechts een soort defensief. De vooruitgeschoven afdeelingen kunnen geen voldoende beveiliging geven. Deze moet men verkrijgen door de aanvalskracht van den troep, dus door de vooruitgetroffen offensieve beschikking.

De afwachtende houding schakelt de verrassing uit en kan geen krachtig offensief opleveren. De methode houdt geen rekening met de Fransche mentaliteit; de moreele factoren worden verwaarloosd. Men past tactiek toe op strategische operatiën.

Hij is van oordeel, dat men niet kan wachten tot de inleidende gevechten gegevens verschaffen, doch dat men op vage berichten zal moeten opereeren. Men moet in een breed front marcheeren om den vijand te overvleugelen en hem snel en krachtig te kunnen aanvallen. De frontaanval is langdurig en moeilijk.

DE GRANDMAISON vreest, dat men, opgesteld in een smal front, niet tijdig tegen eene omvatting kan optreden en wil liever eene te breede dan eene te smalle opstelling. Is het eigen front smaller dan dat van den vijand, blijkt de eigen genomen beslissing niet juist, dan moet men noodgedwongen den strategischen opzet koppig doorzetten, al is het begin slecht. Men kan dan niet meer de beschikkingen in overeenstemming brengen met die des vijands. Door hem krachtig aan te grijpen, moet men hem dwingen zijne beschikkingen te wijzigen.

DE GRANDMAISON wenscht dus het terstond inzetten van de geheele macht; van het systeem van de algemeene voorhoede en de algemeene reserve wil hij niets weten. Hij kent slechts reserves achter den (de) vleugel(s), waar men de beslissing wenscht te zoeken. Zijn systeem vertoont veel overeenkomst met het Duitsche.

Reeds werd opgemerkt, dat de aanval à outrance vele aanhangers bezat. Voor de versterkingskunst had men minachting, het terrein werd als van ondergeschikt belang beschouwd, de bewapening was een factor van den tweeden rang, het moreel was alles.

Enkele schrijvers verhieven hunne stemmen tegen deze denkbeelden, maar zij konden niet verhinderen, dat men „l'imprudence dans l'offensive” „la meilleure des sûretés” achtte.

Het operatieplan no. 17 was gedeeltelijk op de denkbeelden van DE GRANDMAISON gebaseerd.

Het front der legers was echter te smal dan dat men de Duitschers zou kunnen omvatten.

Lezenswaard is „L'Allemagne en péril” van BOUCHER.

Dit werk geeft beschouwingen over hetgeen men van de Duitschers verwachtte en bouwt een Fransch plan op.

Het plan 17 is in verschillende werken duidelijk beschreven. O.a. LANREZAC levert er in „Le plan de campagne français” scherpe critiek op uit.

Bij de uitvoering ervan bleek, dat de Duitschers het Fransche front aanzienlijk overvleugelden. JOFFRE achtte dit geen nadeel. Toen hij vernam, dat de Duitschers met sterke krachten ook Noord van de Maas en Sambre marcheerden, uitte hij daarover zijne tevredenheid, daar zij dan naar zijne meening in front zoo zwak zouden zijn, dat het Fransche offensief zeker slagen zou.

Général XXX verdedigt in „Plutarque n'a pas menti” de hande-

lingen van JOFFRE tegen de venijnige aanvallen, die JEAN DE PIERREFEU er tegen richtte.

De tijdens den grooten oorlog toegepaste strategie en de daaruit te maken gevolgtrekkingen.

In den grooten oorlog zijn vrijwel alle strategische manoeuvrevormen toegepast.

De Duitschers zetten op het Westfront hunne krachten naast elkander in om door *overvleugeling* te komen tot *omvatting*. Zij plaatsten in front zeer sterke krachten en konden zoo voor het overvleugelend en omvattend gedeelte slechts betrekkelijk zwakke krachten bestemmen. Zij hielden er dus onvoldoende rekening mede, dat, in verband met de kracht van de verdediging, van den aanval in front weinig succes kon worden verwacht. Bovendien moesten zij, doordat de overvleugelende groep niet zeer sterk was en de troepen ervan terstond naast elkander werden geplaatst, afzien van het brengen van wijzigingen in de manoeuvre.

Zij zagen over het hoofd, dat de Franschen, tegenover de omvatting *opereerend op de binnenlijnen*, een gunstig gebruik konden maken van hunne spoorwegen, terwijl zij zelf, door hunnen zwenkenden opmarsch, zeer geruimen tijd zouden noodig hebben om troepen te verplaatsen, vooral daar de spoorwegen in het vijandelijk gebied hun niet in bruikbaren staat in handen zouden vallen.

De Franschen poogden de manoeuvre der Duitschers te bestrijden door eene *doorbreking*. Zij stelden zich den aanval in front te gemakkelijker voor, waarbij kwam, dat zij zich een verkeerd beeld hadden gevormd van de sterkte van hunnen tegenstander.

Toen de poging tot doorbreking was mislukt, onttrokken zij zich door eenen terugtocht aan den gevaarlijken greep. Hunne spoorwegen stelden hen in staat hunne troepen anders te groepeeren. Daarna gingen zij zelf over tot de *omvatting*, tot het brengen van het 6e leger in den rug van het Deutsche vleugelleger. Doordat de daarvoor ingezette krachten betrekkelijk zwak waren, konden zij geen doorslaand succes behalen.

De strijd om den vleugel, de „course à la mer”, leverde geen der partijen resultaat op.

Op het Westfront werden terstond zeer groote fronten ingenomen, hetgeen mogelijk was door de aanzienlijke sterkte der legers. De Duitschers brachten onmiddellijk 34 korpsen, 10 cavaleriedivisiën en een aantal landweerbrigades in het veld.

De Franschen, Engelschen en Belgen stelden er 21 korpsen, 10 divisiën, 15 reservedivisiën en 9 cavaleriedivisiën tegenover.

Op het Oostfront kozen de Oostenrijkers een *excentrisch offensief*, dat tegenover de *concentrisch oprukkende* Russen bijna tot een debaele voerde.

De beide partijen stonden aanvankelijk samengesteld tegenover

elkaar. Dit was ook het geval in Oost-Pruisen, waar de *concentrische opmarsch* der Russen de Duitschers in staat stelde tot eene *operatie op de binnenlijnen*, waarbij zij tegenover de deelen der Russen de *dubbele strategische omvatting*, die tot de dubbele tactische omvatting van Tannenberg leidde en de *enkele strategische omvatting*, die geen afdoend tactisch resultaat tegen RENNENKAMPF bracht, toepasten.

De *overvleugelende opmarsch* der Duitschers in Zuid-Polen werd door de Russen, die snel troepen verschoven, beantwoord met eene *omvatting* uit de richting Warschau.

De stoot van het Duitsche leger in de richting Lodz was een *flank-aanval* tegen de Russen. Spoedig bleek, dat een op een vleugel van zeer groote legers verkregen succes van betrekkelijk weinig invloed is op den toestand van het geheele front.

Ditzelfde ondervonden de Duitschers later nog eenige malen bij hunne offensieven, uit Oost-Pruisen ondernomen.

Een behoorlijk tactisch resultaat op een vleugel gaf nog geene strategische beslissing.

De *dubbele omvatting*, door de Centralen tegen de Russen in 1915 ondernomen, welke in het Zuiden aanving met de *doorbreking* van het Russische front bij Gorlice—Tarnow en later in het Noorden werd ingezet met de *doorbreking* van het Narewfront, bracht terreinwinst, maar geen afdoend resultaat. De kracht van den verdediger was te groot dan dat met betrekkelijk zwakke krachten een verkregen succes snel kon worden uitgebuit. De verdediger kon steeds tijdig tegenmaatregelen nemen.

Ook de herhaaldelijk door beide partijen ondernomen groote offensieven, die beoogden om na eene *doorbreking* te komen tot eene manoeuvre tegen de gescheiden deelen van den vijand, leden om dezelfde redenen schipbreuk. Het voorjaarsoffensief der Duitschers in 1918, dat aanvankelijk groote resultaten beloofde, liep vast, doordat de aanvaller op het kritieke oogenblik, toen de doorbreking was gelukt, geen krachten meer had om snel eene manoeuvre in te zetten, waardoor FOCH gelegenheid kreeg om de losse frontdeelen weer aan elkander te lassoceren.

Feitelijk bracht alleen de 12e Isonzoslag eene *doorbreking* in grooten stijl, die leidde tot een terugtocht der Italianen. De operatiën in Juli 1917 op het Russische front hadden onder abnormale omstandigheden plaats.

Op de kleinere Europeesche oorlogstooneelen, waar de sterkte der opereerende krachten manoeuvreerruimte overliet, werden manoeuvres van den bewegingsoorlog uitgevoerd.

De eerste inval der Oostenrijkers in Servië werd door de Serven, die een soort van *actieve rivierverdediging* voerden, met een *tegenaanval* afgewezen.

Bij den tweeden inval, waarbij de Oostenrijkers de *dubbele omvatting* wilden toepassen, gingen de Serven van stelling op stelling terug.

Toen zij door aanvoer van munitie op krachten waren gekomen, wierpen zij door eenen *tegenaanval*, die hoofdzakelijk tegen den rechtervleugel der Oostenrijkers was gericht, hunne vijanden terug.

De overmachtige *concentrische opmarsch* der Centralen tegen Servië op het einde van 1915 gaf den Serven geen gelegenheid tot opereeren op de binnenlijnen.

Bij de operatiën in Rumenië traden de Rumenen zeer weifelend tegen de Centralen op. Van hunne *opstelling op de binnenlijnen* hebben zij niet voldoende gebruik gemaakt. Tegenover de zeer bewegelijke aanvallers bepaalden zij zich hoofdzakelijk tot den afweer, hetgeen tot gevolg had, dat zij geleidelijk werden ingesloten en zich naast de Russen in veiligheid moesten stellen.

Bestudeering der operatiën van den grooten oorlog leidt tot de volgende gevolgtrekkingen.

Bewegingsoorlog.

Een aanval in front brengt, tenzij hij tegen eenen minderwaardigen tegenstander wordt ondernomen, in den regel geen succes.

Moderne veldversterkingen verhoogden de kracht van de verdediging ten zeerste.

Vestingen hebben op zichzelf weinig waarde. Als pivot de manoeuvre kunnen zij goede diensten bewijzen.

Bij operatiën tusschen zeer groote legermassa's is de invloed van een succes op eenen vleugel betrekkelijk gering. Eene strategische beslissing wordt er veelal niet door verkregen. Daarvoor zou eene overweldigende overmacht op den vleugel noodig zijn.

Bij operatiën tusschen in sterkte beperkte legers spelen verrassende manoeuvres tegen flank en (of) rug van den tegenstander eene groote rol.

De vliegtuigen bemoeilijken het uitvoeren van verrassende manoeuvres.

Toch kan verrassing worden verkregen door een oordeelkundig gebruik van spoorwegen en automobielen.

Al verwerft de vijand inzicht in de verplaatsingen, die voor eene manoeuvre noodig zijn, toch gaat het verrassend karakter dier manoeuvre niet geheel verloren, indien den vijand de tijd ontbreekt om afdoende tegenmaatregelen te nemen.

Degene, tegen wien eene verrassende manoeuvre is gericht, zal in de spoorwegen en de automobielen bondgenooten hebben om zich te weer te stellen en dit des te gemakkelijker, naarmate de fronten grooter zijn.

De invloed der spoorwegen en der automobielen op de strategie is zeer groot. Zie hiervoor „De Strategische waarde van spoorwegen en automobielen” in „De Militaire Spectator” van 1925.

Cavalerie-eenheden zijn onmisbaar voor de opheldering en de beveiliging. Voor het ingrijpen in den slag tusschen groote legers hebben zij weinig waarde.

Vliegtuigverbanden kunnen zeer storend werken en invloed hebben

op de capaciteit om troepen te verplaatsen. Het spoorwegnet, het gewone wegennet, bruggen, inrichtingen van den aan- en afvoer, troepenverzamelingen en sterke opmarcheerende krachten zullen door de vliegtuigen worden aangegrepen.

Wel stellen de moderne verbindingsmiddelen de leiding in staat gemakkelijk in contact te blijven met de onderdeelen, maar toch moet de bevelhebber, om voldoende invloed op de operatiën te kunnen uitoefenen, met zijne ondercommandanten en met de troepen voortdurend in persoonlijk contact komen. Alleen daardoor krijgt hij een goed inzicht in den toestand, kan hij nagaan, wat hij van zijne troepen kan vergen en kan hij zijn wil zeer krachtig op zijne onderbevelhebbers overbrengen.

Loopgravenoorlog.

Eene doorbreking is slechts te verkrijgen onder inzet van eene groote overmacht aan strijdmiddelen en strijdkrachten.

De aanval zal verrassend moeten geschieden, dus zal men de concentratie der middelen en krachten zooveel mogelijk voor den tegenstander moeten verbergen. Daartoe zal de concentratie veelal snel moeten plaats hebben. Spoorwegen en automobielen zullen veelal hiervoor moeten worden gebezigd.

De spoorwegstrategie speelt eene belangrijke rol. Dikwijls zal een groot offensief moeten aanvangen met operatiën, die beoogen het vijandelijk spoorwegnet zoodanig te verstoren, dat de tegenstander niet meer in staat is, snel tegenmaatregelen te nemen, wanneer het offensief met volle kracht op het hoofddoel wordt gericht.

Nadat eene doorbreking is gelukt, zijn zeer sterke krachten noodig om eene manoeuvre, die eene groote strategische beslissing moet brengen, te kunnen uitvoeren; de verkregen opening in het vijandelijke front moet worden opgehouden, de voor de eigenlijke manoeuvre bestemde troepenmacht moet aanzienlijk zijn, hare flank(en) en rug moeten beveiligd worden tegen energieke tegenaanvallen.

Vechtwagens kunnen een groot aandeel hebben in den strijd om de doorbreking. Vooral wanneer het den aanvaller is gelukt in de vijandelijke stellingen binnen te dringen, zullen zij hem moeten helpen, den meer of minder voorbereiden weerstand, dien de vijand zal bieden, te breken.

Inzichten na den grooten oorlog.

Vele der na den grooten oorlog op strategisch gebied verschenen werken bepalen zich tot het houden van beschouwingen over de strategie, in dien oorlog toegepast.

Slechts betrekkelijk weinig schrijvers geven hunne denkbeelden over de verdere ontwikkeling der strategie. Hunne publicatiën en eenige voorschriften stellen ons in staat na te gaan, hoe men in de ons omringende landen de hedendaagsche strategie ziet.

Frankrijk.

Het bekende boek „Stratégie” van CULMANN levert uitgebreide beschouwingen over den oorlog der toekomst.

Het verkondigt o.a. de volgende meeningen.

De cavaleriedivisiën helderen op. Versterking der cavalerie met krachtige aanvalsmiddelen — infanterie op automobielen, artillerie, vechtwagens — mag slechts hij hooge uitzondering geschieden, daar deze versterking er toe zou leiden, dat de cavalerie als algemeene voorhoede ging optreden.

Blijkt de groepeerings, gekozen voor het manoeuvreplan, niet geschikt voor den toestand, door den vijand geschapen, dan moet men achterwaarts opnieuw concentreren.

De groepeerings moet rekening houden met verschillende doeleinden en soepeler zijn, naarmate de toestand meer onzeker is. De manoeuvre wordt dan geleidelijk ontwikkeld. Tegenover eenen manoeuvreerenden vijand is een starre formatie, uitgaande van een idee *préconçue*, te veroordeelen, vooral indien zij compact is.

Het gebruik van algemeene voorhoeden en flankdekkingen is tegenwoordig minder gerechtvaardigd dan vroeger.

De verrassing bestaat uit tijdwinst en is slechts tijdelijk. Zij is wisselvallig. Daarom moet elke actie in de eerste plaats op kracht berusten, dan gecombineerd worden met verrassing.

De vorm van de manoeuvre is afhankelijk van de omstandigheden. De omvatting (omtrekking) moet bij voorkeur worden gekozen, daar zij het meeste succes kan opleveren. De bombardementsvliegtuigen kunnen hierbij eene groote rol spelen.

Zelfs tegenover eenen uiteengerekten vijand is omvatting van een zijner vleugels verkieslijker dan eene operatie op de binnenlijnen.

Zijn de vleugels van den vijand aangeleund, dan is het gewenscht op een der vleugels een flank te verkrijgen, om daarna de omvatting in te zetten.

In den bewegingsoorlog zal men manoeuvres uitvoeren met behulp van automobielen, vooral in het beginstadium der operatiën, als alleen de eerst gemobiliseerde troepen der tegenstanders tegenover elkander staan. Meer dan vier of vijf divisiën zal men van Fransche zijde hierbij niet kunnen inzetten. De artillerie en de treinen moeten gemotoriseerd zijn.

De beveiliging van deze met automobielen vervoerde troepen is niet gemakkelijk. Slechts bij uitzondering, over betrekkelijk korte afstanden, kan zij door cavalerie, gesteund door pantserauto's en door op lichte auto's vervoerde infanterie, geschieden.

Het materieel, onmisbaar voor de legers, kan niet meer voortdurend voor millioenenlegers aanwezig zijn; de kosten zouden te hoog zijn en de vorderingen der techniek zijn zoo snel, dat de bewapening misschien bij het uitbreken van den oorlog verouderd zou zijn, vooral indien

wetenschappelijke ontdekkingen de vormen van den strijd zouden hebben veranderd.

In vreedetijd kan men er dus slechts eene moderne bewapening op na houden voor het eerste echelon van de te mobiliseeren effectieven, waarvan de sterkte afhankelijk is van de geografische gesteldheid, de bijzondere omstandigheden van elken staat, van zijne finantieele krachten en van de doeleinden van zijne politiek.

De bewapening van de overige krachten kan eerst worden verschaft door de industriele mobilisatie.

Indien de tusschenkomst van niet-militaire factoren het begin der vijandelijkheden niet maandenlang vertraagt, zal een conflict beginnen met inleidende operatiën, die de helft tot het vierde deel van de mobiliseerbare effectieven, even snel geconcentreerd als in 1914, in beweging zullen brengen. Deze operatiën zullen voortgezet worden tot de oorlogsfabrieken het volle rendement hebben bereikt. Dan komen geleidelijk nieuwe troepen in linie.

In den loop van de inleidende operatiën zullen meer of minder onverwachte strijdmiddelen worden gebezigd.

Duitschland, ver in de minderheid, wat de mechanische bewapening betreft, zal gebruik maken van zijne chemische kracht.

Duitschland kan, zelfs al is het in staat zijne zeven divisiën te verdriedubbelen, het initiatief niet nemen; het zal tijd pogen te winnen om zijne beschikbare krachten te bewapenen met materieel uit het buitenland. Het zal de Fransche concentratie en het Fransche offensief trachten te vertragen door aanvallen met vliegtuigen op de verkeersnetten, de concentratievervoeren, belangrijke steden en oorlogsfabrieken.

De Duitschers zullen met kracht den kleinen oorlog op de verbindingen der op Duitsch gebied staande Fransche troepen voeren.

Een leger in tweede linie is noodig om het terrein te bezetten, naarmate het offensief voortgang vindt. Dit leger moet veel verkeerstroepen hebben. Het moet zeer bewegelijk zijn en dus overvloedig automobiel-colonnes, cavalerie, pantserauto's, snelle vechtwagens, lichte artillerie portée en goed bewapende gepantserde vliegtuigen bevatten.

De Duitschers zullen verdragend optreden en een ruim gebruik maken van vernielingen.

Er zijn twee phasen in den oorlog te onderscheiden. In de eerste moet de factor snelheid van het leger groot zijn. De kracht om te vernielen kan tegenover een minderwaardig uitgerusten vijand beperkt zijn. Naarmate de vijand meer materieel verkrijgt — na zes maanden, een jaar — en het rendement van de eigen oorlogsindustrie toeneemt, gaat het principe der bewegelijkheid naar het tweede plan.

Tusschen het einde der concentratie en het oogenblik, dat de oorlogsindustrie de bewapening voor het gros der natie heeft verschaft, hebben de groote inleidende operatiën plaats. Dan zullen geen groote samenhangende fronten kunnen worden gevormd en zal een bewegingsoorlog worden gevoerd, waarbij de omvattende manoeuvre hoogtij zal vieren.

De inleidende operatiën moeten de bewapening van het gros der vijandelijke krachten beletten of vertragen, vervolgens hare manoeuvre bemoeilijken en tevens de ontplooiing en de manoeuvre van het gros der eigen krachten vergemakkelijken.

Dus moeten de vijandelijke inrichtingen voor metaalbewerking en voor de bereiding van chemische producten worden vernield, moet de aanvoer van grondstoffen worden belet en het sluiten van bondgenootschappen van den vijand met landen, die materialen kunnen leveren, worden tegengegaan. De militaire doelen zijn dus de fabriekcomplexen bij de grenzen. Van de meeste groote Europeesche mogendheden ligt een aanzienlijk deel van de industriecentra bij hare grenzen.

Om de eigen manoeuvre te vergemakkelijken en die van den vijand te beletten, moet men bij de inleidende operatiën de debouchés, die voor de latere manoeuvres van het gros der nationale krachten noodig zijn, veroveren en zich meester maken van de streken, waar het spoorwegnet bijzonder ontwikkeld is. De aanvoerlijnen en de rokades moeten grondig worden bestudeerd.

De voordeeligste strategische objecten voor de groote inleidende operatiën zijn dus de streken, waar tegelijk belangrijke oorlogsfabrieken, aanvoerlijnen en rokades met groot rendement zijn geconcentreerd en die bovendien een deboucheeren vergemakkelijken. Deze streken zijn tevens de meest bevolkte.

Daar zal echter de grootste tegenstand worden ondervonden. Om het initiatief te hebben en de actievrijheid te behouden, moet men niet alleen het eerst gereed zijn, maar ook een doel kiezen, dat belangrijker, minder verouderd en gemakkelijker bereikbaar is dan alle objecten, die de vijand zou kunnen vinden.

De grootste economie is noodig op die deelen van het front, waar men niet wil aanvallen. In de secondaire gedeelten moet de veiligheid worden verkregen door eene bewakingsopstelling, aanvankelijk gedekt door eenige reserves, die naar de plaats van het offensief worden gebracht, wanneer dit, eenmaal losgekomen of gereed, tegenover zich eene zône zal vormen, waarheen de vijandelijke krachten zullen worden getrokken, waardoor de rest van het eigen grondgebied indirect zal worden beschermd.

De „économie des forces” zal intensiever zijn toe te passen, indien de eigen meest bedreigde vitale centra zijn gedekt door permanente „régions fortifiées”.

Tot zoover de denkbeelden van CULMANN. Zij zijn eenigszins uitvoerig aangegeven, omdat zij passen bij verschillende maatregelen, in Frankrijk genomen (de organisatie van het terrein, de vorming van een leger in eerste linie, de uitbreiding der luchtvloot, het sluiten van bondgenootschappen met landen in Oost-Europa, die oorlogsmaterialen opleveren) en met de groote belangstelling, die de Franschen in het Roergebied stellen.

Colonel ALLÉHAUT heeft in de Revue militaire française van Novem-

ber 1924 gepubliceerd: „Nouvelles réflexions à propos de la bataille de rencontre”.

Zijne opmerkingen zijn wel grotendeels van tactischen aard, maar verschillende ervan geven toch een beeld van de strategische denkbeelden van den schrijver.

Hij onderscheidt de manoeuvre door beweging en de manoeuvre door vuur. Bij de manoeuvre, hoofdzakelijk berustend op vuur, moet men overmachtig zijn aan middelen. Bij de manoeuvre, hoofdzakelijk berustend op beweging, zal men zelf betrekkelijk weinig vuurkracht kunnen ontwikkelen; de vijand is echter nog minder vrij in het gebruik zijner vuurwapenen.

De manoeuvre door beweging komt goed uit in de omvatting en nog beter in de dubbele omvatting. In den bewegingsoorlog zal men bij voorkeur de manoeuvre door beweging (de verrassing) toepassen. Het is daartoe noodig, dat de vijand een open flank bezit of dat er tussehen de groepen van den vijand voldoende breede tussehenruimten bestaan. In eenen toekomstigen Fransch-Duitschen oorlog zullen de fronten aanvankelijk niet aangeleund zijn; eene vleugelmanoeuvre is dan mogelijk en noodig. Waarschijnlijk zal de indeeling der strijdkrachten in groepen manoeuvreeren in de tussehenruimten mogelijk maken.

De vijandelijke luchtverkenning maakt de verrassing moeilijk. Snelheid is noodig; deze moet worden verkregen door eene plotselinge vereeniging en eenen snellen inzet der troepen, voor de manoeuvre bestemd. Voor de snelle vereeniging kunnen dienen: spoorwegen, automobielen, autotractie der artillerie, lichte divisiën, vechtwagens, die zich zelfstandig langdurig over de wegen kunnen verplaatsen.

De krachten, bestemd voor de vleugelmanoeuvre, moeten groote soepelheid bezitten om van richting te kunnen veranderen, om zich te kunnen hergroepeeren en om eventueel eene frontverandering uit te voeren. Zij zullen zich moeten splitsen in eene soort krachtige voorhoede en de manoeuvreermassa. Zij moeten bewegelijk zijn, dus zullen zij het zonder zwaar materieel moeten stellen. De infanterie mag niet door haar materieel worden gehinderd in hare bewegingen. Steun van lichte vechtwagens is zeer gewenscht.

Is contact verkregen, dan moet de manoeuvreermassa zoo snel en krachtig mogelijk worden ingezet om de omvatting van den vijandelijken vleugel te voltooien. Bij eene manoeuvre van beteekenis zal dan voor de infanterie van autovervoer gebruik kunnen worden gemaakt. Tevens worden dan ingezet de mobiele elementen, zijnde snelle vechtwagens, gemechaniseerde eenheden en lichte divisiën.

De vliegdiens zal eene groote rol spelen, ook bij den eigenlijken strijd, door de verplaatsingen van 's vijands krachten te bemoeilijken.

In de Mei-, Juni- en Julinummers 1928 van „La Revue d'Infanterie” geeft ALLÉHAUT belangwekkende beschouwingen over „Motorisation”. Deze blijven hier buiten behandeling, omdat de motorisatie beter bij Engeland tot haar recht komt.

Eenige jaren geleden publiceerde VON TAYSEN zijn artikel „Material oder Moral”.

Hierin deed hij uitkomen de groote waarde, die de Franschen, z.i. ten onrechte, aan de materiele uitrusting van het leger hechten. Verschillende Fransche schrijvers hebben hiertegen stelling genomen. ALLÉHAUT en GOUBERNARD erkenden in „A propos d'un jugement allemand sur les conceptions militaires françaises” het gevaar, dat de infanterie aan moreele eigenschappen zal inboeten door te veel materieel; zij gaan mede met de opvatting, dat de cavalerie niet met materieel mag worden overbelast.

Hier vinden we dus den eisch bewegelijkheid wederom naar voren komen. In den laatsten tijd gaan in Frankrijk meer en meer stemmen op, die aandringen op manoeuvreervaardigheid.

VON TAYSEN noemt als een der grondgedachten van de Fransche leer, dat de verhooging der vuuruitwerking in veel hoogere mate ten goede komt aan de verdediging dan aan den aanval. Dus zouden de strategische dekkingstroepen eene groote afstootende kracht bezitten en zou de strateeg op bepaalde deelen van het operatietooneel zwakke afdelingen met de verdediging kunnen belasten om elders meer krachten beschikbaar te hebben voor den aanval.

De Fransche cavalerie zal, volgens VON TAYSEN, versterkt met tanks, artillerie, wielrijders enz., een der middelen zijn in handen der hoogere legerleiding om haar wil op de gewenschte plaats en tijd tot uiting te brengen.

Hetzelfde gebruik zal worden gemaakt van de vliegtuigen. Zij zullen eene belangrijke rol in het gevecht moeten spelen.

Alvorens na te gaan, welk optreden in de toekomst van de Fransche strijdkrachten kan worden verwacht, is het noodig vast te stellen, welk weermachtstelsel de nieuwe militaire wetten Frankrijk hebben gegeven.

Het stelsel berust o.a. op de onschendbaarheid der grenzen en op „la nation armée”. De onschendbaarheid van het gebied moet worden verzekerd door eene onmiddellijk beschikbare, voldoende sterke macht.

Betreffende „la nation armée” zegt LÉON VIGNAL in zijne „commentaires” bij „La loi du 13 juillet 1927 sur l'Organisation générale de l'armée”:

„La nation armée, c'est à la mobilisation, l'utilisation volontaire ou contrainte de chaque homme au poste où il peut rendre le plus de services; c'est la mise en oeuvre de toutes les forces vives de la nation, de toutes les ressources nationales en vue d'assurer la défense du territoire menacé.

La nation armée, c'est, en résumé, le principe de „la prépondérance des réserves”; c'est, par voie de conséquence, la diminution numérique de l'armée du temps de paix qui n'a plus de raison d'exister que parce qu'elle engendre l'armée du temps de guerre:..... Qu'elle protège pendant sa formation et son rassemblement”.

De onschendbaarheid der grenzen moet worden verzekerd door 40 divisieën met daarbij behoorende algemeene reserves. Deze macht acht men noodig als eerste echelon, dat door zijn weerstandsvermogen aan de rest van de natie moet veroorloven, zich in volkomen veiligheid te mobiliseeren.

In geval van gevaar zullen, in zeer korten tijd, de 20 vredesdivisieën, waarvan er 6, versterkt, aan de Oostgrens in garnizoen zijn, door het onder de wapenen roepen van de jongste drie lichten reservisten, op oorlogsterkte worden gebracht en door verdubbeling 20 nieuwe divisieën vormen. Dan zullen 20 legerkorpsen worden gevormd.

Volgens verklaringen, door den Franschen minister van oorlog op 31 Mei 1927 gedaan, kunnen de 20 vredesdivisieën binnen enkele dagen zijn gemobiliseerd; de mobilisatie van de volgende 20 kan binnen 3 weken geschieden.

De cavaleriemacht zal vermoedelijk uit 5 divisieën bestaan; het aantal luchtvaartdivisieën bedraagt 3.

België heeft 6 vredesdivisieën en 2 cavaleriedivisieën. Deze troepen moeten, na snel gemobiliseerd te zijn, het dekkingsleger vormen.

Binnen 3 weken zijn de volgende 6 divisieën gemobiliseerd.

Men beoogt in Frankrijk en in België de instelling van „régions fortifiées” om het Oostfront te kunnen afsluiten. Bij dit stelsel behoort ook de aanleg van strategische spoorwegen en eene regeling van vervoer met automobielen.

Het algemeen beloop van de versterkingen mag als bekend worden aangenomen.

Hoe zullen de Franschen en Belgen, bij het uitbreken van eenen oorlog met Duitschland, hunne strijdkrachten gebruiken.

Hunne reglementen kunnen hiervan geen indruk geven, daar zij nog niet gebaseerd zijn op het nieuwe weermachtstelsel. Het stelsel zelf en de denkbeelden van Fransche schrijvers, waarvan er enkele hierboven zijn aangegeven, moeten ons tot leidraad dienen.

Bevreesd als de Franschen en Belgen zijn voor eenen overval, door snel versterkte deelen van het Duitsche leger uit te voeren tegen vitale industriële gebieden of tegen terreindeelen van strategisch belang, zullen zij beginnen met het bezetten van de grensdistricten. Hoe beter de „régions fortifiées” zijn georganiseerd, met des te minder troepen zal eene voldoende veiligheid worden verkregen.

Zoodra eene voldoende macht beschikbaar is — vermoedelijk nadat de tweede groep divisieën is gemobiliseerd — zal men met eene zoo sterk mogelijke macht offensief worden, terwijl met een minimum van krachten, goed van materieel voorzien en steunend op terreinversterkingen, de niet rechtstreeks door het offensief gedekte vitale deelen worden beschermd.

Dit offensief zal beoogen het aan Duitschland ontnemen van gebied,

van groot belang voor de algeheele mobilisatie van het Duitsche rijk en het verkrijgen van terrein, gunstig voor verdere operatiën.

Daarbij zal men zich in de eerste plaats richten naar de industrie-centra van de Niers en van de Ruhr. Meer Zuidelijk zal men trachten vooruit te gaan tot den Rijn om de manoeuvreerende groep eene betere flankdekking te kunnen geven en om het Saargebied veilig in handen te krijgen.

Het offensief in de richting Ruhr zal met sterke krachten moeten geschieden, daar de Duitschers er alles op moeten zetten om dit gebied te behouden en tevens het industriegebied van Westphalen te beveiligen.

De Franschen achten het dan ook niet uitgesloten, dat de Duitschers, indien zij erin mochten zijn geslaagd, eventueel in het geheim, militaire maatregelen te nemen vóór het uitbreken van de vijandelijkheden, door eenen snellen overval de plannen van hunne vijanden zullen trachten te verhinderen. Eene geslaagde versterking van de Belgische concentratie zou het gevaar voor het Niers- en Ruhrgebied aanzienlijk verminderen, vooral daar de Duitschers, bij het oprukken van sterke Fransche krachten, door het uitvoeren van vernielingen, dit offensief krachtadig zouden kunnen vertragen, waardoor tijd, voor Duitschland van buitengewoon groot belang, zou worden gewonnen.

Dat de Franschen zich zulk eenen overval voorstellen, uitgevoerd met behulp van automobielen, blijkt wel uit de belangstelling, door hen betoond in de proeven, door de Duitschers gedaan in het vervoeren van groote eenheden met behulp van automobielen door niet beschermd terrein.

Ook op Duitsche aanvallen met vliegtuigen meenen de Franschen en Belgen te moeten rekenen, niettegenstaande de bepalingen van het Verdrag van Versailles betreffende den vliegdiens in het grensgebied.

De vraag is of de Franschen zelf eenen overval zullen uitvoeren. Als vaststaand mag men aannemen, dat de luchtstrijdkrachten snel en met groote energie zullen worden ingezet om de Duitsche luchtstrijdkrachten neer te slaan en om vitale deelen — industriegebieden — te bombardeeren.

Of de Franschen en Belgen ook eenen overval te land zullen uitvoeren met behulp van hunne zeer snel gemobiliseerde zeven cavaleriedivisiën, al of niet gesteund door troepen op auto's vervoerd, is moeilijk vast te stellen. Zij zullen deze snel verplaatsbare macht willen sparen om haar, voor een groot deel, te kunnen bezigen bij het offensief, dat zoodra mogelijk zal worden ingezet. Bij dezen strijd, gevoerd tusschen legers van beperkte grootte, zal, we gaven het reeds aan, de manoeuvre om den vleugel eene groote rol spelen.

De Fransche „Instruction provisoire sur le Service en campagne” geeft in Annexe IV „Détachements opérant en automobiles” als taak dezer detachementen o.a. aan: bedreiging van eenen vijandelijken vleugel, onderneming tegen de vijandelijke verbindingen.

Bestudeering van een kaart van het gebied, waar de strijd zich zal

afspelen, toont aan, dat het Zuid-Oostelijk gedeelte van ons land in de nabijheid ligt van de streek, waar de klappen zullen vallen.

Staat ons land aan de zijde van een der partijen, dan is deze partij daardoor zeer in het voordeel. Het is wel overbodig, dit nader aan te toonen.

De operatiën in het begin van den oorlog richten zich van Fransche zijde niet in eerste instantie tegen de vijandelijke strijdkrachten, doch tegen deelen van het vijandelijk gebied, die voor het verder verloop van de worsteling, welke men aanneemt, dat van langen duur zal zijn, van groot gewicht zijn. Daar Duitschland er alles op zal zetten om het bedreigde gebied uit de handen van den tegenstander te houden, zullen de Franschen en Belgen toch tegen sterke Duitsche krachten komen te staan. Uitgesloten is het niet, dat reeds dan de strijd eene wending neemt, die van grooten invloed is op het verloop van den oorlog.

(Wordt vervolgd.)

Een en ander omtrent de inrichting, het vermogen, het gebruik, enz. van 12 l. St., 15 hw. l. 15 en 10 veld.

DOOR

F. G. DÜRST BRITT,
Kapitein der Artillerie.

De uitgebreidheid van het onderwerp laat niet toe, uitvoerig op een en ander in te gaan; ik wil dan ook volstaan met de vermelding van die gegevens, waarvan een ieder bij oefeningen op de kaart, in het terrein, enz. op de hoogte dient te zijn. Hierbij heb ik gebruik gemaakt van de ontworpen organisatie voor de formaties van 10 veld en de daarmede in overeenstemming gebrachte, eveneens ontworpen gewijzigde organisatie voor de formaties van 15 hw. l. 15.

Ik wil beginnen met 12 l. St., 15 hw. l. 15 en 10 veld, welke vuurmonden door hun grootere drachten het meest op den voorgrond treden, terwijl het in mijn voornemen ligt, ook de overige daarvoor in aanmerking komende vuurmondsoorten t.z.t. aan een soortgelijke beschouwing te onderwerpen.

Achtereenvolgens zullen behandeld worden:

- I.
 - a. inrichting,
 - b. munitie en dracht,
 - c. gewichten en andere gegevens,
 - d. het stuk in stelling,
 - e. het stuk in marschformatie,
 - f. vuursnelheid,
 - g. tractie,
 - h. organisatie.

II. Draagvermogen van pontonbruggen.

III. Gebruik.

I. 12 l. St.

a. De invoering van dit kanon dateert reeds van 1878.

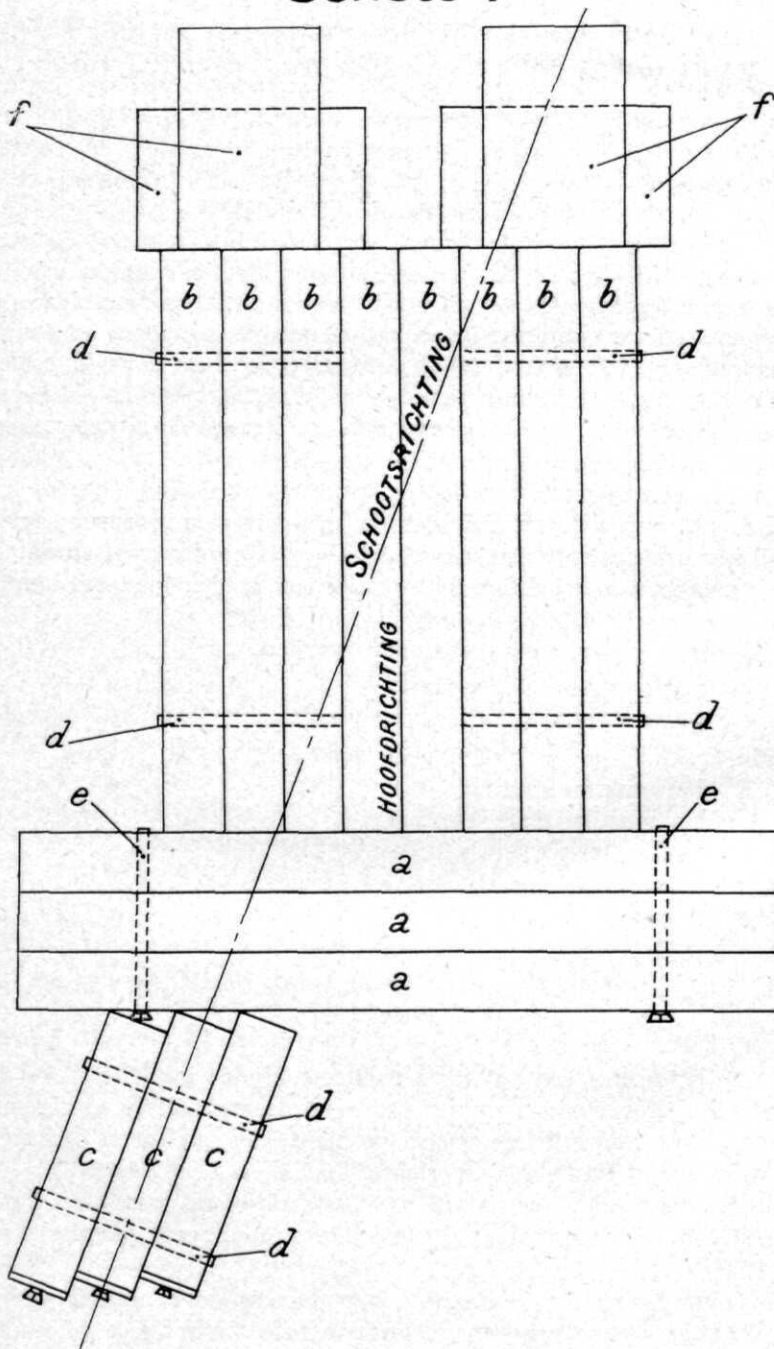
Na indeeling van dezen vuurmond bij de legerartillerie en algemeene reserve, is op verschillende wijzen getracht, dit geschut te verbeteren, voor wat betreft vuursnelheid, richtmiddelen en mobiliteit.

De gasafsluiting, oorspronkelijk bestaande uit een sluiting met afsluitplaat en afsluitring, is vervangen door een plastische gasafsluiting.

Een ontsteking met een ontstekingspatroon door middel van een pistool is ter verhooging van de vuursnelheid wenschelijk gebleken en zal nader worden beproefd, wanneer een overeenkomstige ontstekingsinrichting bij 8 St. zal zijn aangenomen.

De genomen proeven voor de verbetering van de mobiliteit hebben geleid tot het toepassen van breede radbanden aan de affuit en den

Schets 1

- a. beddingplank No. 1.
 b. " " 2.
 c. " " l. 1,15 M. met IJ. beslag met gat voor een mes.
 d. IJ. beugel inwendig l. 0,98 M.
 e. " " " l. 0,98 M., met gat voor een mes.
 f. rottan-mat.

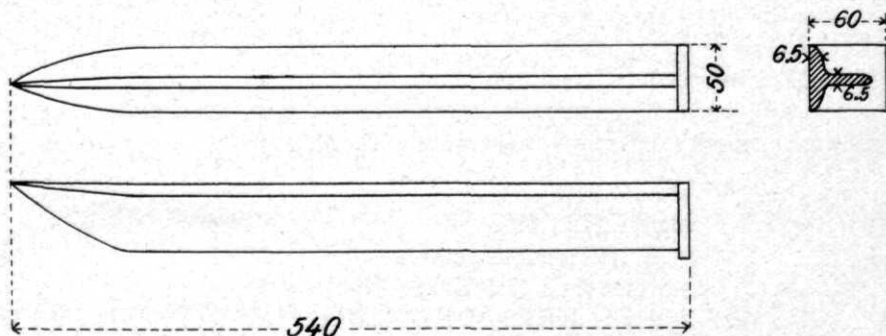
voorwagen, het verbreedten van den staart door een staartplaat en het opstellen van het geschut op een eenvoudige veldbedding (zie schets 1).

De rottan-matten worden vóór de radplanken gelegd, teneinde het op de bedding rijden van den vuurmond te vergemakkelijken.

Nadat de vuurmond in de schootsrichting is gebracht, worden de beddingplanken *c.* in de schootsrichting achter de bedding gelegd en vastgezet met IJ. piketpalen (messen) (zie schets 2).

Schets 2

Y. MES

De veldbedding is in den I.I. opgenomen als bedding No. 15.

Het schootsveld van deze bedding bedraagt 75° .

De bedding wordt met de laad- en bedieningsgereedschappen vervoerd op een beddingwagen (gevorderd voertuig).

Daar de terugloop van den vuurmond belangrijk is verminderd, kan met kleinere (verkleinde) wiggen worden volstaan. Deze zijn verkregen door afzagen van de oude; ze hebben het voordeel meer handelbaar te zijn, gemakkelijker steun te vinden op de bedding en lichter te zijn, hetgeen aan het vervoer ten goede komt.

Bij de laatst gehouden manoeuvres in Limburg is het noodig gebleken tijdens den marsch in heuvelachtig terrein tijdelijk een nood-rem-inrichting aan te brengen, bestaande uit een beddingplank, welke, op bepaalde wijze aangebracht, op de verbrede radbanden komt te rusten.

De richtmiddelen bestaan nog uit de oorspronkelijke opzetstang met dwarsarm en de vizierkorrel. De opzet kan naar boven verlengd worden met een verlengplaat tot opzet, welke dient om bij het vuren op afstanden, waarbij meer oh. zou gegeven moeten worden dan het aantal verdeelingen op de stang toelaat, den opzet te verlengen.

De vizierkorrel is voorzien van een richtgat voor de achterwaartsche richting.

Aan het kanon bevindt zich een draagstuk tot richtvlak, waarop een richtvlak kan bevestigd worden, dat gebruikt wordt om het kanon in de richting te brengen van een punt, dat zichtbaar is van een standplaats buiten de batterij.

De richtvlakken zullen worden voorzien van een verdeling in 6400 $\frac{0}{100}$.

In onderzoek is de bestaande inrichting van opzetstang en vizierkorrel te verbeteren.

b. De munitie bestaat uit de bg. (sb. No. 14) en gkt. (tsb. No. 3). Invoering van een snelwerkende buis is in de toekomst wellicht te verwachten.

De grootste schootstafelafstand bedraagt voor de gkt. 6800 M., die voor de bg. 7500 M.

Door de stelschroef zooveel mogelijk in te draaien kan 37° elevatie worden gegeven (practisch ten hoogste 35°), waarmede een dracht van 8300 M. kan worden bereikt.

Proeven worden genomen met een nieuwe geschutlading, waarmee verwacht wordt, dat een dracht van 9000 M. wordt bereikt.

- c. Gewicht affuit 1520 KG.,
 „ kanon 1420 KG.,
 „ veldbedding met gereedschap \pm 1280 KG.,
 „ bg. met buis 16,5 KG.,
 „ gkt. met buis 20,5 KG.,
 „ lading 0,97 KG.,

staartdruk op den grond in marschstelling 630 KG. ¹⁾,

„ „ „ „ vuurstelling 597 KG. ¹⁾,

gewicht voorwagen 450 KG.,

breedte affuit met breede radbanden ruim 2 M.,

breedte voorwagen ruim 2 M.

d. De bediening bestaat uit:

1 St.C. (korporaal) en 5 bedieningsmanschappen.

No. 1 is richter,

No. 2 sluitstukbediende, aftrekker en helper bij het richten,

No. 3 en No. 4 zijn laders en helpers bij het richten,

No. 5 is tempeerder;

2 reserve manschappen.

(Zie foto 1) ²⁾.

e. Tijdens den marsch marcheeren de bedienings- en reservemanschappen in colonne met tweeën, onder Co. van den St.C. op 1 X

¹⁾ Met staartplaat.

²⁾ Het hier afgebeelde kanon heeft geen plastische gasafsluiting en de affuit geen staartplaat.

achter den beddingwagen. Daarna volgt de vuurmond. De afstand tusschen den achtersten reserveman en het voorspan van den daarachter volgende vuurmond bedraagt 5 X.

(Zie foto 2).

f. De vuursnelheden per stuk en per minuut en het munitieverbruik mogen slechts bij uitzondering en voor korten tijd grooter worden dan:

tot 15' 1—1½ schot,

15' en meer 1 schot.

g. De vuurmonden hebben bespanningen van 4 (paarden van zwaar slag)¹⁾. Bij het vervoer blijft het kanon in de tappannen liggen en wordt met naaigarens vastgemaakt op een in de marschtappannen liggend ht. blok. Als voorwagen wordt een belegeringvoorwagen gebruikt, waarvan de raden voorzien zijn van ± 15 cM. breede radbanden en waarbij een nieuwe langere stelschroefmoer in het middenverbindstuk is aangebracht.

De beddingwagens hebben bespanningen van 2 (paarden van zwaar slag)¹⁾, welke van den bok worden gereden.

h. Organisatie.

De regimenten, bewapend met 12 l. St., worden geformeerd door 1 R.O.A.

Elk der regimenten bestaat uit den staf van het regiment en 3 afdelingen, elke afdeling bestaande uit den staf van de afdeling, 3 batterijen en een munitiecolonne.

Tot den staf van het regiment behooren, behalve de C., die met zijn adjudant in een automobiel wordt vervoerd, o.m. het benodigde verkenningspersoneel; 1 bevelsmiddelenwagen; de vuurregelingsdienst, bestaande uit den A.I.D.; de verbindingsafdeeling, waarbij een voertuig voor verbindingsmiddelen en de korpstrein.

Tot den staf van de afdeling behooren, behalve de C., die met zijn adjudant in een automobiel wordt vervoerd, het benodigde verkenningspersoneel; 1 bevelsmiddelenwagen; de vuurregelingsdienst, o.m. bestaande uit den terreinmeetdienst; de verbindingsafdeeling, waarbij een voertuig voor verbindingsmiddelen en de korpstrein.

Tot de batterij behooren, behalve de C. met commandogroep, de 4 vuurmonden met 4 beddingwagens. Munitievoertuigen zijn hierbij niet ingedeeld; de munitie wordt medegevoerd in de munitiecolonne van de afdeling.

De munitiecolonne bestaat uit 24 munitievoertuigen, bespannen met 2 paarden van zwaar slag en gereden van den bok.

Per munitievoertuig worden 50 schoten medegevoerd, zoodat per stuk 100 schoten beschikbaar zijn.

Tot het geheele regiment behooren 182 voertuigen.

¹⁾ Voor de foto waren deze niet beschikbaar.

15 hw. l. 15.

a. De houwtser van 15 l. 15 is een houwtser met veranderlijken kanonterugloop. Hij heeft geen schilden.

De terugloop wordt uitgeput door een vloeistofrem en door samengeperste lucht met een voorspanning van ± 45 atmosferen, waardoor tevens het vooruitbrengen van het kanon geschiedt. De lengte van den terugloop wordt bij het veranderen van elevatie automatisch gewijzigd, zoodat deze, bij gebruik van de grootste lading, afneemt van 1,35 M. bij 0° tot 0,60 M. bij 45° elevatie. Door middel van een laadhefboom kan het kanon onafhankelijk van het toestel voor de hoogterichting in de laadstelling worden gebracht.

De staart is van een vaste schop voorzien. De bovenaffuit is door een verticale spil draaibaar op de onderaffuit bevestigd. Het kanon bezit een schroefsluiting met plastische gasafsluiting. De afvuurinrichting bestaat uit een soort pistool.

De affuit is aan de linker zijde voorzien van den opzet met panoramakijker; de cd. wordt automatisch gegeven bij het stellen van den opzet.

De voorwagen is *niet* ingericht tot het medevoeren van munitie.

De affuit heeft radremmen.

b. De munitie bestaat uit een bg., waarop geplaatst wordt de sb. No. 30, zijnde een snelwerkende buis met inschakelbare vertraging.¹⁾ Er zijn 4 ladingen, bestaande uit 4 kardoezen No. 1, 2, 3 en 4, waarmede de 4 ladingen kunnen worden samengesteld.

Lading 1 dracht	4100 M.,
„ 2 „	5600 M.,
„ 3 „	6600 M.,
„ 4 „	8600 M.,

Het is voor het behoud van het kanon noodzakelijk, dat, voor zoover de tactische omstandigheden zulks toelaten, steeds met de kleinst mogelijke lading wordt geschoten.

c. Gewichten:

afgelegde vuurmond	4060 KG.,
opgelegde vuurmond (marschvaardig)	5450 KG.,
kanon met sluitstuk	1295 KG.,
voorwagen (marschvaardig)	700 KG.,
bg. ± 45 KG.,	
kleinste lading	1,066 KG.,
grootste lading	2,667 KG.;
staartdruk (op den grond)	200 KG.;
spoorbreedte affuit	2 M.,
spoorbreedte voorwagen	1,85 M.

¹⁾ Er bestaat ook nog een sb. No. 9 (zonder vertraging). De sb. No. 10 (met vertraging) is voor de bg. vervallen en wordt thans nog uitsluitend gebruikt bij de oef.spring bg. van 15 hw. l. 15.

d. De bediening bestaat uit:

1 St.C., 7 bedieningsmanschappen en 2 helpers (zie foto 3).

No. 1 is richter,

No. 2 is sluitstukbediende, remmer, aftrekker en helper bij het richten,

No. 3 is lader, remmer en helper bij het richten,

No. 4 is lader en helper bij het richten,

No. 5 is lader,

No. 6 is munitieaangever,

No. 7 is helper bij het richten en munitieaangever,

No. 8 en 9 zijn helpers¹⁾.

e. De bediening wordt vervoerd in Fordtrucks, waarop tevens de bedieningsgereedschappen worden medegevoerd; per Fordtruck worden de St.C. en 9 kanonnières medegenomen; per Fordtruck voor de munitie 1 kanonnier.

(Zie foto 4)²⁾.

f. De vuursnelheden per stuk en per minuut mogen slechts bij uitzondering en voor korten tijd grooter worden dan:

tot 5' 2 schoten,

5'—15' 1 schot,

15' en meer $\frac{3}{4}$ schot, terwijl het grootste verbruik per uur en per batterij van 4 stukken bij langdurig vuur (eenige uren) 140 schoten bedraagt.

g. De tractie geschiedt met behulp van Fordson-trekkers, welke aan de voorwagens door middel van een trekdriehoek worden bevestigd. Per stuk is een reserve-trekker aanwezig, welke in moeilijke terreinsomstandigheden bijstand kan verlenen. Zoo noodig kunnen hiervoor, b.v. bij het in stelling komen, ook de trekkers van de overige vuurmonden dienen, welke dan voor, dan wel naast elkander worden aangespannen. Het in stelling komen geschiedt dan stuks- of sectiesgewijze.

Voor de verplaatsing met handen zijn bij de batterij ingedeeld de noodige trekzeelen en trektouwen, waarmede de stukken desnoods door vereeniging van twee of meer bedieningen stuksgewijze kunnen worden verplaatst.

Ter sparing van het materieel zijn bij 4 vuurmonden als proef de raden van rubberbanden met hierbij passende remmen voorzien. Deze proef heeft goed voldaan. Het ligt in de bedoeling ook de overige vuurmonden en voorwagens van deze banden en remmen te voorzien.

h. De hw. van 15 l. 15 zijn samengevoegd tot een regiment, n.l. 15 R.A. Het behoort tot de legerartillerie. Het bestaat uit den staf van

¹⁾ Zijn helpers bij het in stelling komen en bij den aanvoer der munitie. Komen op de foto niet voor.

²⁾ De foto stelt voor de voertuigen, behoorende tot één stuk. De beide Fordtrucks voor de munitie zijn voorgesteld door twee zeswielige Morris-wagens.

het regiment en 3 afdeelingen, elke afdeeling bestaande uit den staf van de afdeeling, 2 batterijen en de munitiecolonne. Het regiment wordt geformeerd uit de 2e schoolbatterij van 2 R.O.A.

Tot den staf van het regiment behooren, behalve de C., die met zijn adjudant in een auto wordt vervoerd, o.m. het noodige verkenningpersoneel (bevelsmiddelenautomobil); de vuurregelingsdienst (A.I.D., Triangulatiedienst en Lichtmeetdienst); de verbindingsafdeeling met automobil voor verbindingsmiddelen en de korpstrein, welke uit automobielen bestaat.

Volgens de ontworpen organisatie zullen tot den staf van de afdeeling behooren, behalve de majoor C. met Lt.-Adj., die in een automobil worden vervoerd, o.m. het benoodigde verkenningpersoneel; 1 Lt.-gas-officier; 1 bevelsmiddelenautomobil; de vuurregelingsdienst (w.o. de Terreinmeetdienst); de verbindingsafdeeling (w.o. een telefoon-, optische- en radiosectie en 1 automobil voor verbindingsmiddelen); 1 Luitenant-Technisch opzichter en de korpstrein (alle automobielen, w.o. 1 lichte herstellingsautomobil).

Tot de batterij zullen behooren, behalve de C. met commandogroep (waarbij 1 bevelsmiddelenautomobil), o.m. de reeds genoemde 8 trekkers; 4 Fordtrucks voor de bediening en gereedschappen en 8 Fordtrucks voor de munitie.

Per Fordtruck worden 24 schoten medegevoerd.

De korpstrein bestaat uit:

- 1 trekautomobil met keukenwagen,
- 1 proviandautomobil,
- 1 goederenautomobil,
- 1 lichte herstellingsautomobil,
- 1 tankautomobil.

De munitiecolonne bestaat uit 24 Fordtrucks, ieder inhoudende 24 schoten.

Per vuurmond zijn dus beschikbaar $48 + 72 = 120$ schoten.

Tot het geheele regiment behooren: 276 automobielen, w.o. 48 trekkers.

10 veld.

a. Voor de inrichting van dezen vuurmond verwijs ik naar het artikel van den Lt.-Kol. J. G. TINBERGEN in de Mei-aflevering van De Mil. Spectator van 1928.

In het kort samengevat, heeft deze vuurmond een spreidaffuit (zijd. schootsveld 60°); asveering; raden met rubberbekleding, welke zich onafhankelijk van elkander kunnen bewegen; rijrem; schild; plastische gasafsluiting; ontsteking met patroon; een rij- en marschstelling¹⁾; luchtvooruitbrenger (voorspanning 45 atm.); veranderlijken terugloop en als richtmiddel een panoramakijker.

De richter (No. 1) stelt de richtmiddelen overeenkomstig de gecommandeerde gegevens, terwijl de sluitstukbediende (No. 2) de hoogte-

¹⁾ Voor het brengen van marsch- in vuurstelling is een windwerk aanwezig.

richting geeft door een wijzer van het kanon steeds met den wijzer van de richtmiddelen te doen overeenstemmen.

De voorwagen, waarin oorspronkelijk de gereedschappen en reserveonderdeelen werden medegevoerd, is vervallen. Aan den staart van de affuit is een vervoerstang met sleepplaat aangebracht.

b. Ingevoerd wordt een bg., waarvan geen mijnwerking wordt geëischt. Er is nog geen beslissing genomen of de bg. voorzien zal worden van een snelwerkende schokbuis met of zonder inschakelbare vertraging. In onderzoek is het gebruik van een tijdbuis ten behoeve van de vuurregeling.

Het kanon zal 3 ladingen krijgen, waarvoor waarschijnlijk 1 hoofdkardoes en 2 aanvullingskardoezen zullen worden ingevoerd. De grootste lading, waarmede een dracht van ± 17 KM. zal kunnen worden bereikt, zal alleen bij uitzondering worden gebruikt.

c. Gewicht afgelegden vuurmond 3650 KG.

Staartdruk op den grond (in vuurstelling) ± 260 KG.

Staartdruk op den grond (in marschstelling) ± 540 KG.

bg. 16 KG.

Ladinggewicht (grootste lading) $\pm 3,5$ KG.

Spoorbreedte affuit 1860 mM.

d. De bediening bestaat uit een St.C., 7 bedieningsmanschappen en 2 helpers.

No. 1 is richter en aftrekker,

No. 2 is sluitstukbediende, elevatiegever en remmer,

No. 3 is lader en helper bij het richten,

No. 4 is lader en helper bij het richten,

No. 5 is buissteller en helper bij het richten,

No. 6 is munitieaangever en helper bij het richten,

No. 7 is munitieaangever,

No. 8 en 9 zijn helpers.

(Zie foto 5) ¹⁾.

e. De bediening wordt vervoerd in Fordtrucks, waarop tevens de bedieningsgereedschappen worden medegevoerd. Per Fordtruck worden de St.C. en 9 kanonnières medegenomen; per Fordtruck voor de munitie 1 kanonnière.

(Zie foto 6) ²⁾.

f. De bereikte vuursnelheid bedraagt 4—6 schoten per stuk per minuut. Deze snelheid zal bij vuren van langeren duur, ter sparing van het materieel, vermindering moeten ondergaan. De juiste gegevens hiervoor moeten nog worden vastgesteld voor opname in het Sch.Art. '22.

g. De tractie geschiedt, evenals bij 15 hw. l. 15, door middel van

¹⁾ Vóór het eerste schot; de schoppen zijn dus nog niet ingedrongen. Zie ook noot ¹⁾ blz. 7.

²⁾ De foto stelt voor de voertuigen, behorende tot één stuk.

De Fordtruck voor de munitie is voorgesteld door een zeswielligen Morris-wagen.

Fordson-trekkers, welke door een vervoerstang aan de affuit bevestigd worden.

Een Fordson als trekker voor een kanon van 10 veld voldoet op harde wegen en niet te zacht terrein met een snelheid van onderscheidenlijk ± 12 KM. en 3 tot 6 KM. per uur; zoodra het terrein oneffen of een weinig zandig wordt, zijn echter ten minste 2 trekkers noodig en daalt de snelheid tot 3 KM. per uur. Het is daarom van belang den reservetrekker als voorspan te gebruiken, zoodra de zekerheid bestaat, dat men buiten de harde wegen moet gaan.

Op slappen of glibberigen grond en in mul zand is de trekkracht onvoldoende. Door tijdig de bediening aan trektouwen te laten meertrekken, kan veelal de ontbrekende trekkracht worden aangevuld (foto 7). In zeer mul terrein (lossen zandbodem zonder vasten ondergrond) of op natten, weken grasbodem is hiertoe de vereeniging van 2 bedieningen vereischt of is soms zelfs de geheele batterijbediening noodig. Deze kan al of niet met behulp van planken en matten (die voor elken vuurmond worden medegenomen) den vuurmond in elk terrein bewegen, zij het ook met geringe snelheid (echelonsgewijze verplaatsing). Voor het sleepen door het terrein is een sleepplaat aangebracht (foto 8)¹⁾.

In beproeving is een systeem met Morris tractie. De zeswielige Morris-wagen heeft een loopvlakketting, welke om de achterwielen kan worden aangebracht, waardoor op slap terrein en op zeer lossen zandgrond het draagvermogen en de adhaesie worden verhoogd en waardoor de trekkracht wordt opgevoerd. De wagens zijn van een winch voorzien en leveren het voordeel van een zeer beperkte eenvoudige organisatie (het stuk, vuurmond en trekker, voert mee de bediening, een deel der munitie en de uitrusting en vordert slechts één chauffeur en hulpchauffeur). (Zie foto 9)²⁾.

i. Er bestaan 4 afdeelingen 10 veld, n.l. 9, 10, 11 en 12 Afd., ieder ingedeeld bij een D.G. Iedere afdeeling bestaat uit den staf der afdeeling, 2 batterijen en de munitiecolonne. De afdeelingen worden geformeerd uit de 1e schoolbatterij van 2 R.O.A.

Volgens de ontwerp-organisatie is de afdeelingsstaf nagenoeg geheel overeenkomstig die van 15 hw. l. 15 samengesteld.

De batterij is eveneens geheel met die van 15 hw. l. 15 in overeenstemming, met dit verschil, dat 4 in plaats van 8 Fordtrucks voor munitie zijn ingedeeld. Per Fordtruck voor munitie worden 50 schoten medegevoerd.

De munitiecolonne bestaat uit 12 Fordtrucks voor munitie, zoodat per vuurmond $50 + 75 = 125$ schoten beschikbaar zijn.

Tot de afdeeling behooren in totaal 71 automobielen, w.o. 16 trekkers.

¹⁾ De sleepplaat is op foto 9 zichtbaar.

²⁾ Op de foto zijn de bergplaatsen voor de projectielen en kardoezen te zien; twee er van zijn geopend. De voorste is voor de kardoezen, de achterste voor de projectielen bestemd.

Foto 1.

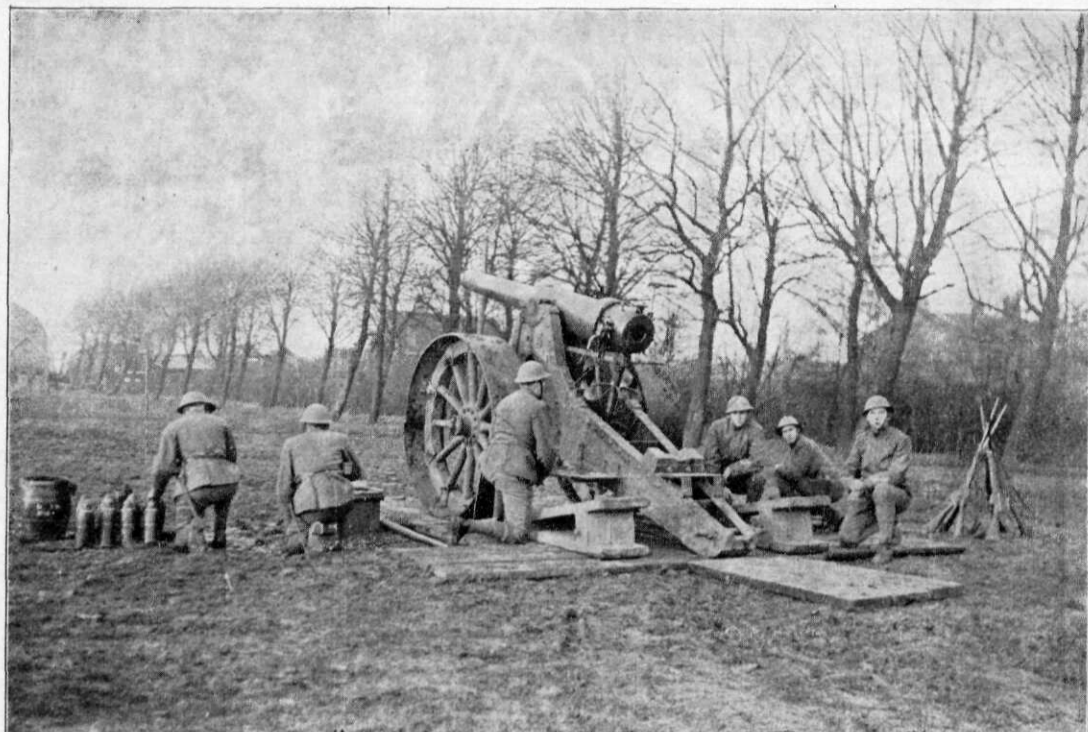

Foto 2.

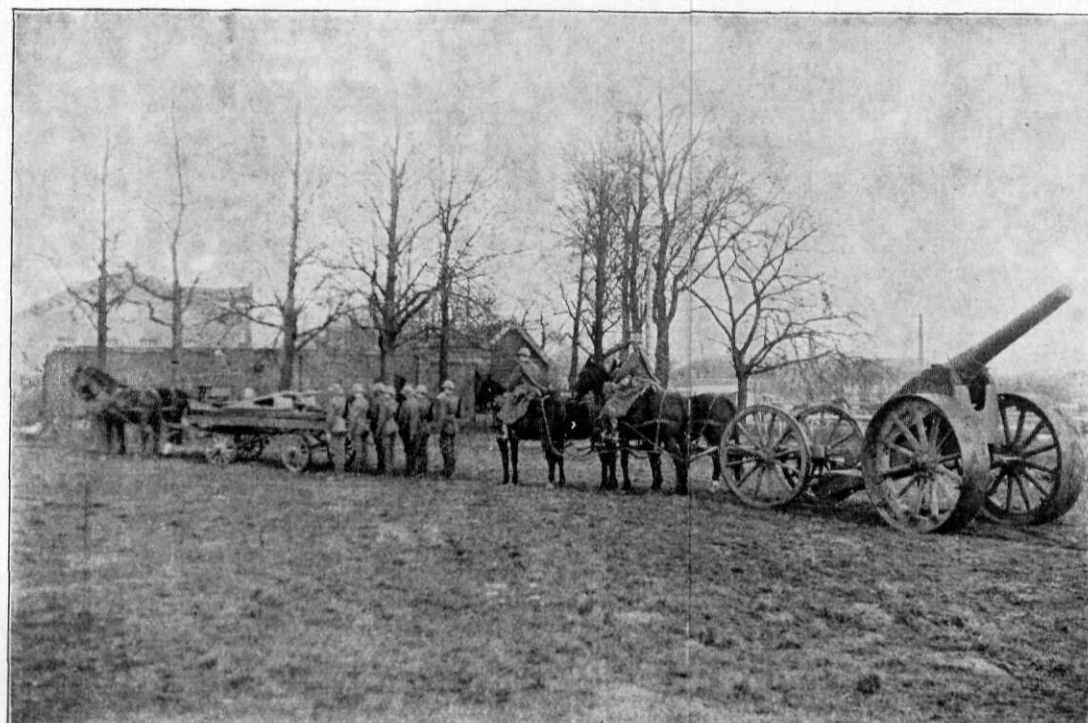

Foto 3.

Foto 4.

Foto 5.

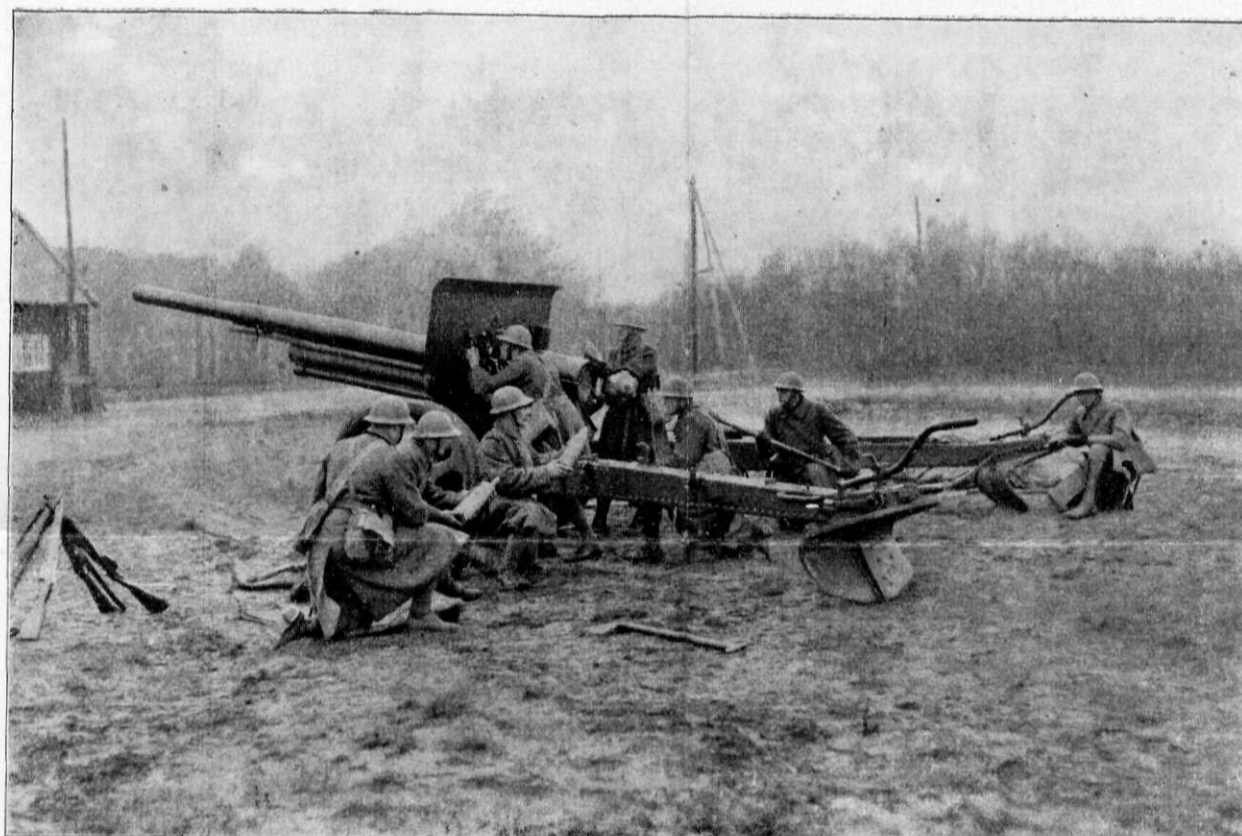

Foto 6.

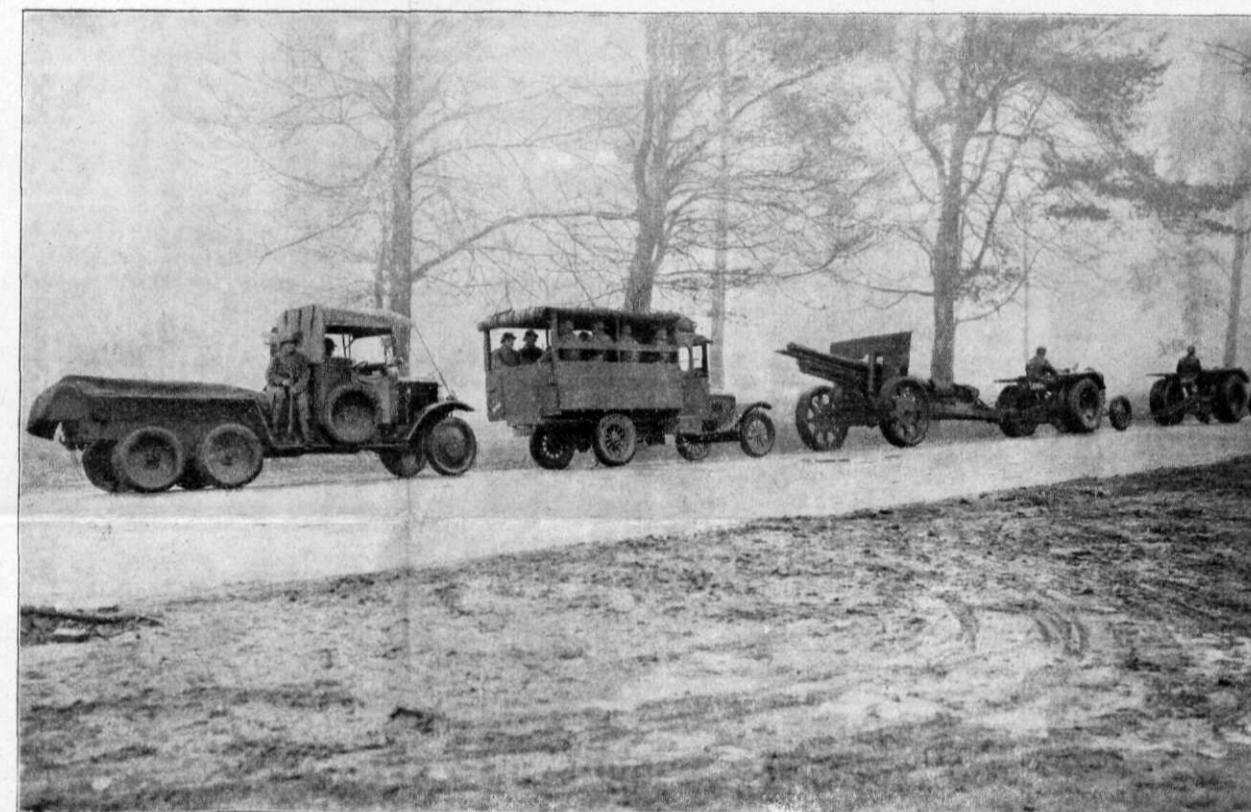

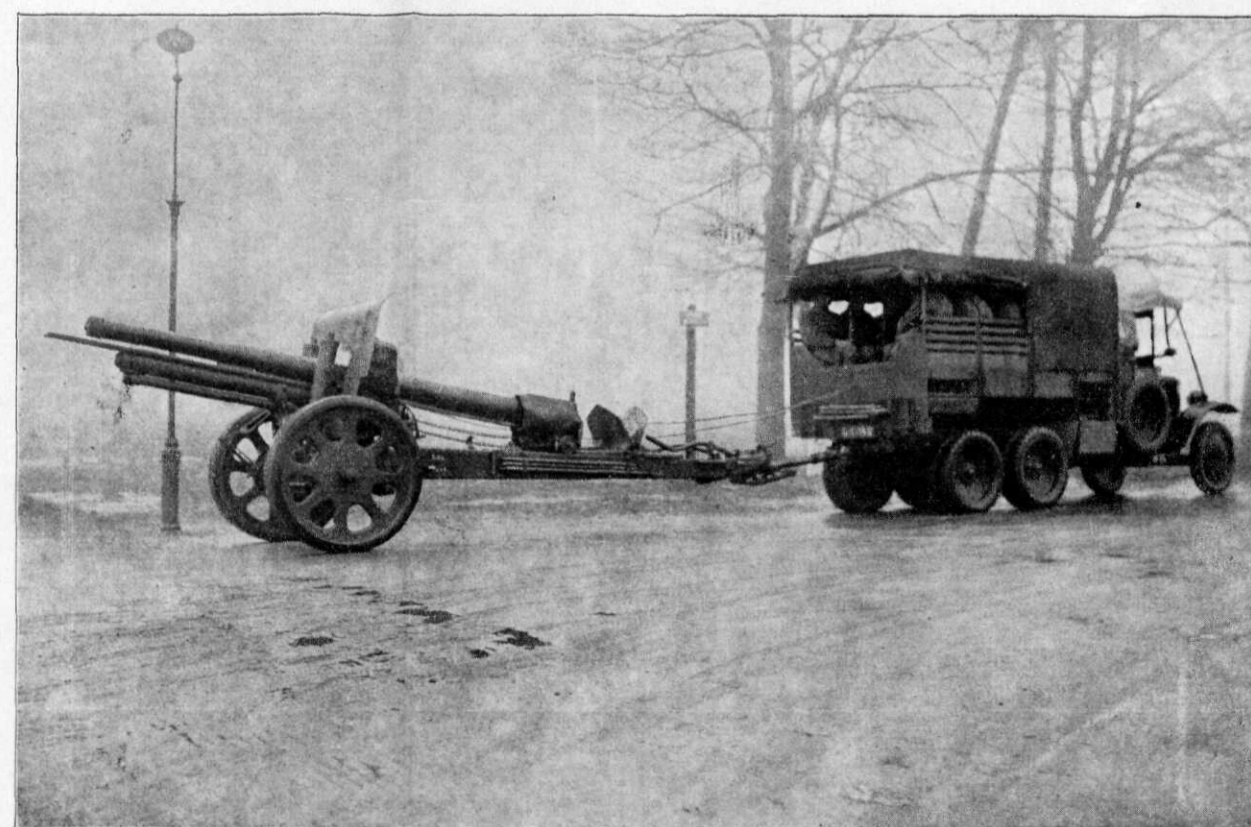
Foto 7.

Foto 8.

Foto 9.

II. *Draagvermogen van pontonbruggen.*

Door het groote gewicht van het hier behandelde geschut zijn alleen de zware bruggen (zoowel van de pontonafdeeling als van den varenden pontontrein), de schipbruggen en de versterkte schipbruggen geschikt voor het overtrekken van 12 l. St., 15 hw. l. 15 en 10 veld. Nadat de noodige voorzieningen aan het brugdek zijn getroffen (het leggen van 2 stralen, elk 2 brugplanken breed, over de geheele lengte van het brugdek), kunnen de kanonnen van 10 veld en 12 l. St. ook op de versterkte gewone bruggen van de pontonafdeelingen worden toegelaten.

Het leggen van de stralen moet evenwel tot de hooge uitzonderingen behooren, daar hieraan veel werk verbonden is. Dit is dan ook de reden, waarom alleen artillerie en geen andere voertuigen worden toegelaten.

III. *Gebruik.*

De kanonnen van 10 veld, waarvan 1 afdeeling per D.G. is ingedeeld, zijn door hun groote dracht van 17 KM. de aangewezen vuurmonden voor indeeling bij de D.G.A.; die van 15 hw. l. 15 en 12 l. St. van de legerartillerie, welke onder de rechtstreeksche bevelen staan van den C.V., kunnen worden aangewezen om de D.G.A. te versterken.

Het snel achter elkaar afgeven van vuurstooten op verschillende doelen is bij de beide laatste vuurmondsoorten niet mogelijk, omdat het omzetten van groote hoeken (indringen van den staart bij 15 hw. l. 15, verleggen van de bedding bij 12 l. St.) met tijdverlies gepaard gaat.

Gaat men er toe over de geheele beschikbare legerartillerie, of wel een deel er van, ter versterking in te deelen, dan staat men voor de beslissing, hoe die verdeling moet worden uitgevoerd. Zijn er geen doorslaande motieven voor een bepaalde groepeerings, dan kan de neiging bestaan, elke D.G. een evenwaardig deel te geven. In verband met de sterkte van de legerartillerie leidt dit tot breking van het regimentsverband en verdeling van afdeelingen (wrijving bevelvoering, bezwaren bij aanvulling personeel, materieel en munitie).

Blijft men zooveel mogelijk werken met complete georganiseerde regimenten, dan worden vele moeilijkheden ontgaan, hetgeen het rendement der toebedeelde artillerie ten goede zal komen.

In verband met de hoeveelheid artillerie, waarover wordt beschikt, zal van dit beginsel, vooral voor wat betreft 15 R.A., hoe ongewenscht ook, dikwijls moeten worden afgeweken.

In verband met de door dit geschut uit te voeren opdrachten, is luchtwaarneming voor de afdeelingen 10 veld, 12 l. St. en 15 hw. l. 15 gewenscht. Omtrent de indeeling van een lws. bij deze afdeelingen is echter nog geen beslissing genomen.

Ten slotte wordt omtrent de taak der D.G.A. verwezen naar punt 103 Gevechtshandleiding, en omtrent de wijze van vuren en het gebruik der vuursoorten naar de punten 251 en volgende van het Sch.Art. '22.

De Fransche luchtmanoeuvres, 13—15 September 1928.

DOOR

C. D. VIEHOFF,
Majoor der Infanterie.

De manoeuvres werden gehouden in den driehoek Versailles—Chartres—Etampes onder algemeene leiding van Generaal BARÈS. De Fransche pers vestigt er den nadruk op, dat de strekking dezer manoeuvres *niet* was de luchtverdediging van Parijs weer te geven, doch dat in hoofdzaak tactische en strategische vraagstukken ten aanzien van den inzet en het gebruik van luchtstrijdkrachten onder de oogen werden gezien.

Intusschen dient wel eenig verband gezocht te worden tusschen deze haastig voorbereide manoeuvres en de crisis, die de Fransche luchtvaart doormaakt en waarin de tragische dood van den verkeersminister BOEKANOWSKI wel het hoogtepunt was. De nieuwe luchtvaartminister LAURENT ELJNAC werd tijdens deze manoeuvres benoemd en het is waarschijnlijk, dat men met deze luchtmanoeuvres eene nieuwe, gelukkiger periode wilde inluiden.

Van de drie manoeuvre-dagen was de 13e Sept. bestemd voor een zuiver technische oefening, waaraan alleen het 34e Régiment d'Aviation deelnam. De 14e Sept. was de belangrijkste manoeuvre-dag, waarbij de tactische samenwerking van groote eenheden luchtstrijdkrachten met troepen op den grond als oefeningsgrondslag diende. De nacht van 14 op 15 Sept. was eene voortzetting van den oorlogstoestand op den 14den, waarbij een nachtbombardement in grooten stijl van het vliegveld Chartres zou worden uitgevoerd. Op 15 Sept. zou des morgens de oorlogshandeling worden voortgezet, terwijl des middags schietoefeningen en een défilé de manoeuvres zouden besluiten; bijzondere omstandigheden brachten hierin echter wijziging.

De oorlogstoestand voor den 13en luidde als volgt:

„Het vliegveld Le Bourget heeft door bombardement zoodanig geleden, dat het ontruimd moet worden. Het gezamenlijke rollende en „vliegende materieel moet zoo snel mogelijk naar de vliegvelden Villa-coublay, Buc en Orly worden overgebracht”.

De opdracht, die tot in details te voren was voorbereid, werd zonder moeilijkheden uitgevoerd. Te 9.00 verlieten 50 vliegtuigen (de 1e en 2e Jacht- en Verkenningafdeeling van het 34 Régiment) Le Bourget en verzamelden te Villa-Coublay.

Te 9.30 startte de 4e Waarnemingsafdeeling naar Buc, onmiddellijk gevolgd door de 5e Bombardemensafdeeling, die naar Orly vloog. (Villa-coublay, Buc en Orly vormden van nu af de vliegvelden voor de

manoeuvres). De grondorganisaties van het Regiment reden rechtstreeks naar de landingsterreinen in den manoeuvre-driehoek Versailles—Rambouillet—Etampes.

Om 11.00 was Le Bourget volledig ontruimd.

De *Algemeene Oorlogstoestand voor den 14en September*, den eigenlijken tactischen manoeuvre-dag luidde:

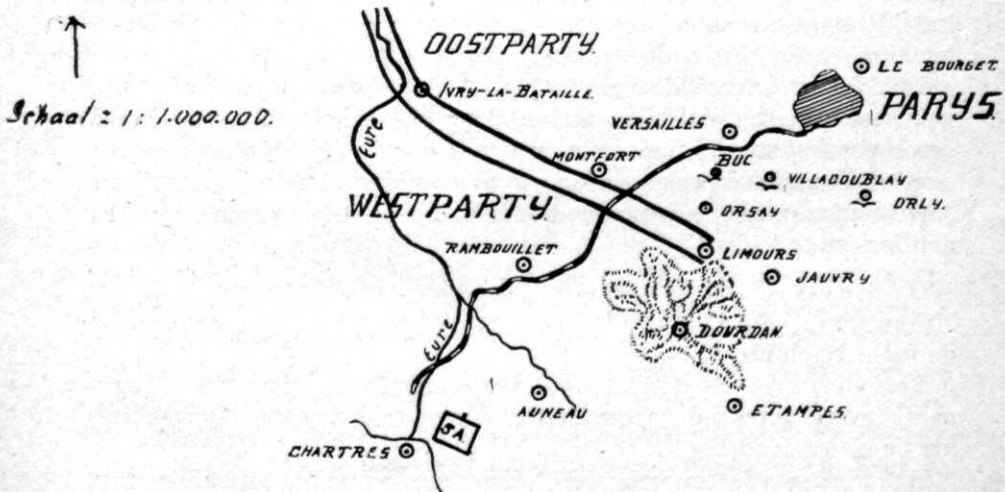
„Een Oost- en een Westpartij zijn in gevecht in de lijn Limours—Montfort—l’Amaury—riviertje de Eure stroomafwaarts volgend tot Ivry-la-Bataille.

Op grond van den bijzonderen oorlogstoestand besluit de commandant van Oost, ten Zuiden van Parijs een legerkorps op te stellen, dat, den eigen linkervleugel overvleugelend, den vijandelijken rechtervleugel in de richting Dourdan—Auneau omvattend moet aanvallen.

De Commandant van West, die eene omvatting van zijn rechtervleugel vreest, brengt nabij Chartres een nieuw leger op den vleugel (5e Armée) met opdracht den rechtervleugel van het bestaande front te dekken.

Zoodra de concentratie van dit nieuwe leger voltooid is en het over al zijne strijdmiddelen beschikt, moet het tot een offensief in Noord-Oostelijke richting overgaan.

De Commandanten der wederzijdsche luchtstrijdkrachten krijgen hunne opdrachten van de partijcommandanten.

De troepenindeeling was de volgende:

Oostpartij (Generaal HUET).

Grondtroepen:

1e Cavalerie-divisie,
eenige infanterie-bataljons (gedeeltelijk op auto's),
eenige motorbatterijen.

Luchtstrijdkrachten:

3 groepen van het 34e Rég. d'Aviation, Le Bourget,
22e Rég. de Bomb. de nuit, Chartres,
2 batterijen Luart. Régiment 401.
Onderdeelen D.C.A. (Défense contre Aéronefs).

Westpartij (Generaal DE GOYS).

Grondtroepen:

Zwakke dekkingstroepen (sterkte niet bekend).

Luchtstrijdkrachten:

31e Rég. d'Aviation, Tours,
1 Groep van het 34e Rég. d'Aviation en het 11e Rég. de Bomb., Metz,
3 batterijen Luart. Régiment 401.
Onderdeelen D.C.A.

De berichten over de indeeling der luchtstrijdkrachten wijken nog al sterk uiteen.

Het 3e jachtvlieger-regiment schijnt over beide partijen verdeeld te zijn geweest.

Totaal waren \pm 350 vliegtuigen ingedeeld, waarvan 100 behoorden tot het (Parijzer) 34e Rég. d'Aviation.

De jachtvliegtuigen waren in hoofdzaak van het type Nieuport, de verkenners en lichte bombardeurs Potez 25.

Opvallend was de veel te zwakke indeeling van strijdkrachten op den grond, die in geenerlei verhouding was tot de sterkte der luchtstrijdkrachten. Dit gaf aanleiding tot zeer scheeve toestanden bij de luchtverkenning en de bombardementsaanvallen.

De „Temps” vermeldt o.m.:

„Verschillende batterijen waren door één enkel stuk gemarkeerd; „een geheele batterij op marsch vertoonde dus ... één auto! De bewegingen van troepen en colonnes konden niet worden gemeld, omdat zij niet „opgemerkt werden. Evenmin konden de artillerie-waarnemers het artillerievuur leiden”.

De scheidsrechterlijke dienst stond onder leiding van den luitenant-kolonel POLI—MARCHETTI, die over scheidsrechters op den grond en in de lucht beschikte.

Een vliegtuig, dat door 2 tot 3 vijandelijke vliegtuigen was „omsingeld”, werd gerekend neergeschoten te zijn en kreeg met Morse-seinen het bevel tot landen.

Het werpen van een bom werd door een vuurpijl, mitrailleurvuur door losse patronen, artillerievuur door kanonslagen aangegeven.

Noodlandingsterreinen waren aangeduid door witte doeken op het land.

14 September.

Een dichte mist was oorzaak dat de manoeuvres den 14en eerst 9.45 konden beginnen. Om 10.00 kwam de zon door en bleef het helder weer.

Te 9.50 viel een Potez-vliegtuig, gedekt en in glijvlucht naderend, op 50 meter hoogte den Divisiestaf der Oostpartij verrassend aan. De scheidsrechter verklaarde het vliegtuig neergeschoten, niettegenstaande de afweer eerst na het verdwijnen van het vliegtuig het vuur opende.

Van 10.00 af stond, bij stralend zonlicht, de 1e Cavalerie-divisie aan verschillende vliegeraanvallen bloot.

De eerste aanvalsgroep, drie afdeelingen, respectievelijk 11, 8 en 6 vliegtuigen, van het Rég. de Bomb. No. 11 (Metz) kwam op 1200 meter, in ganzenvlucht, zonder beschoten te worden, aanvliegen en gaf met succes vuur op de marshecolonnes, bivaks en gevechtsliniën van de 1e Cav.-divisie; o.a. werd een cavaleriecolonne op marsch naar Jauvry, ondanks de bescherming door 3 jachtvliegerpatrouilles, verrassend door 15 dagbombardeurs aangevallen. Bijna gelijktijdig werd de rechter-colonne der 1e Cavalerie-divisie bij Brissous—Forge door 3 escadrilles, elk van 8 vliegtuigen, met bommen bestrooid.

De tweede aanvalsgolf volgde spoedig op de eerste. De luchtafweer was nu echter gereed en 6 jachtescadrilles van de groep PINSART, elk van 6 vliegtuigen, die 3 aan 3 dicht bijeenvlogen, stortten zich op de bombardeurs. Een luchtgevecht ontspoon zich, waarbij de aanvaller met belangrijke verliezen werd teruggeslagen.

Na ongeveer 20 minuten kwam een derde aanvalsgolf van dagbombardeurs, die thans, voorzichtig geworden door de ervaring van straks, beschermd werden door jachtvliegtuigen (Caudron's). De groep PINSART, die nog in de lucht was, versterkt door te hulp gekomen andere jachtescadrilles, greep de dagbombardeurs met totaal 58 jachtvliegtuigen aan.

Om 11.00 had de bespreking plaats, waarbij de leider bekend maakte:

„Tusschen 10.00 en 10.30 hebben 3 bombard. afdeelingen de cavalerie-divisie uit 1200 meter hoogte aangevallen. Zij kregen afweervuur en werden door jachtescadrilles van de groep PINSART aangevallen. De scheidsrechterlijke beslissing luidt, dat slechts de eerste aanval op de cavalerie-divisie gelukt is.

„Om 10.40 deed de Westpartij een nieuwen aanval uit 500¹⁾ meter hoogte. Deze aanval gelukte. De bombardeurs waren door hun jacht-escadrilles afdoende beschermd”.

Bespreking en rust namen 3 uur in beslag. Om 14.00 werd de manoeuvre voortgezet.

Gedurende deze bespreking vlogen 4 vijandelijke jachtvliegtuigen verrassend over de groep, gevormd door Generaal BARÈS en de Britsche officieren, op 30 meter hoogte.

„De geheele staf vernietigd” verklaarde de scheidsrechter.

In den loop van den middag kreeg de Oostpartij (1e Cavalerie-divisie) versterkingen. Zij zette haar marsch naar het plateau van Dourdan voort. West had door vliegers dezen opmarsch verkend en de

1) Cursiveering van mij. Schr.

marschrichting der beide cavalerie-colonnes, die de voorhoede der Oostpartij vormden, vastgesteld. Haar was voorts bekend, dat infanterieversterkingen nabij Orsay uitgeladen werden.

De Oostpartij kreeg bevel, de verdediging van het plateau van Dourdan te schokken. De Westpartij daarentegen kreeg opdracht, met alle middelen den opmarsch der vijandelijke colonnes naar dit plateau te verhinderen.

Het kwam tot verschillende botsingen. De hevigste had plaats bij het infanterie-bataljon bij Orsay, dat door 6 bombardementsescadrilles verrassend werd aangevallen, toen het werd uitgeladen. Even verrassend werden de bombardeurs daarop door jachtvliegers van Oost aangevallen. De scheidsrechters beslisten dat 1 bombardementsescadrille vernietigd was; aan de 5 andere was het gelukt weg te komen. Deze wierpen haar bommen in massa op het infanterietransport neer.

Ten slotte grepen ook nog de jachtvliegers van de Westpartij in en voltooiden den aanval door op zeer lage hoogte mitrailleurvuur af te geven. De scheidsrechters bepaalden, dat de infanterie een oponthoud van 2 uur kreeg.

Van de verdere gebeurtenissen in den namiddag is niets meer bekend geworden. Te 16.00 kwam minister PAINLEVÉ op het manoeuvre-terrein; 2 escadrilles gaven voor hem een demonstratie van de „hooge school” van het vliegen.

Bij het einde van de manoeuvre op den 14en richtte de minister PAINLEVÉ zich bij de bespreking tot den Engelschen vice-marshall Sir JOHN STEEL in de volgende bewoordingen:

„Ik hoop, dat U van deze manoeuvre een even goeden indruk zult mededragen, als onze officieren van de oefeningen, die zij bij U bijwoonden”.

Sir JOHN STEEL antwoordde daarop: „Wat wij gezien hebben, overtreft onze grootste verwachtingen. Wij zijn ten hoogste verbaasd (complètement émerveillés)”.

Later sprak PAINLEVÉ nog:

„Deze manoeuvres gaven ons de gelegenheid veel te leeren. Gij hebt 350 vliegtuigen zien manoeuvreeren, zonder de kleinste fouten. Dit bewijst, dat de vliegtuigen en de vliegers eerste klas zijn. Het gemak en de snelheid, waarmede de opdrachten werden uitgevoerd, getuigen voor de deugdelijkheid van het personeel. Voor de eigenschappen van het personeel van dit élite-leger kan men geen lof genoeg vinden en de betrokken commandanten zullen U kunnen verzekeren, dat zij hun onderhebbenden niet behoeften aan te vuren, doch integendeel hen steeds moesten remmen”.

De hoofdscheidsrechter, luitenant-kolonel POLI-MARCHETTI, verklaarde bij de eindbespreking van dezen dag, dat de jagers in het algemeen veel bombardeurs hadden doorgelaten en dat deze bombardeurs uitstekend werk verricht hadden. Hij wees er verder op, dat bij deze oefening vertoond waren: dagbombardements-aanvallen, inzet en gebruik van

jachtvliegers, alle soorten luchtgevechten en tactische en strategische verkenning.

De indruk was gevestigd, dat de formatie van drieën voor jachtvliegdiens de beste was. Ten slotte constateerde men, dat geen enkel ongeval was voorgekomen (slechts den 15en werd een monteur gedood bij de botsing van 2 vliegtuigen op den grond).

Nacht 14/15 September.

Voor den nacht stond een nachtbombardement van het „vijandelijke” vliegpark Chartres door de luchtstrijdkrachten van Oost op het programma.

Miet het oog (vermoedelijk) op betere zichtbaarheid, werd echter, in plaats van het vliegpark, de Kathedraal van Chartres als te bombardeer object aangegeven.

De oefening verloor nog meer aan beteekenis, toen, in verband met den donkeren nacht, bepaald werd, dat, in plaats van de aangewezen 80 vliegtuigen, slechts 7 uitgezochte, bijzonder bekwame vliegers zouden worden uitgezonden; in verband met de talrijke vliegongevallen in den laatsten tijd in Frankrijk, wilde men blijkbaar vóór alles nieuwe ongelukken vermijden.

De afweermiddelen op den grond bestonden uit enkele afdelingen D.C.A., zoeklichten, luchtafweergeschut en mitrailleurs tl. Luistertoe-stellen schijnen niet te zijn gebruikt. Zoeklichten had men slechts 4.

De aanval der 7 nachtbombardeurs begon te 21.00.

Eerst verscheen een Farman Goliath, die snel gepakt werd door de zoeklichten. De eerste bom (vuurpijl) viel op grooten afstand van het doel, de 2 volgende vielen dicht bij het object. Daar alle zoeklichten zich slechts met het eerste vliegtuig bleven bezig houden, gelukte het den volgenden bombardeurs het object ongezien te naderen en met succes te bombardeer.

Tegen 22.00 was de laatste aanvaller weer op den terugweg. De scheidsrechters bepaalden, dat 2 vliegtuigen buiten gevecht waren gesteld (afgeschoten), doch dat de andere vliegers het doel bereikt en vernield hadden.

15 September.

Om den bij de manoeuvres aanwezigen Britsche officieren niet hetzelfde manoeuvre-beeld als op den 14den te geven, waren des nachts de gegeven bevelen gewijzigd.

De wederzijdsche luchtstrijdkrachten van den 14en werden in den vroegen morgen van den 15en geconcentreerd op het artillerie-schietterrein van Fontainebleau, teneinde aldaar eenige schietoefeningen te demonstreeren. Slechts enkele verkenningsvliegtuigen namen aan de tactische manoeuvres deel.

De schietoefeningen begonnen te 10.00. Er waren 2 schijven opgesteld; de eene bestond uit een cirkel van 100 meter middellijn, de andere stelde infanterie in gevechtsformatie voor. De eerste schijf was voor het

bommenwerpen bestemd, waaraan dus de Farman Goliath's van het 22e Rég. Bomb. de Nuit (Chartres) en de Bréguets van het 11e Rég. Bomb. de Jour (Metz) deelnamen. De tweede schijf diende voor de jachtvliegtuigen.

De schietoefeningen duurden 1 uur. Als bommen werden gebruikt cementbommen; het werpen geschiedde van eene hoogte, afwisselende van 200 tot 600 meter (!). Zelfs bij deze, weinig met de werkelijkheid strookende, afwerphoogte schijnen nog bommen buiten de schijf te zijn gevallen.

De jachtvliegtuigen beschoten de infanteriedoelen uit een hoogte van 100—10 meter. Volgens „Le Journal” zaten bijna alle mitrailleur-schoten in de schijven.

Om 16.00 verzamelden alle vliegtuigen zich op het vliegterrein te Buc en volgde een parade défilé van alle 350 vliegtuigen op ongeveer 2000 meter boven Parijs. De Minister van Oorlog PAINLEVÉ bevond zich aan het hoofd in het voorste vliegtuig. De Parijsche bevolking heeft van deze apothéose echter nagenoeg niets bemerkt, daar de vlucht, die eerst officieel was afgelast, ten slotte slechts boven de buitenwijken van Parijs op zeer groote hoogte geschiedde.

De Fransche pers is zeer verdeeld in hare beschouwingen over deze luchtmanoeuvres; de rechtsche pers is zeer enthousiast, de linksche pers geeft slechts felle kritiek. Aan beide zijden is men het echter eens, dat de opzet weinig in overeenstemming is met de werkelijkheid. Ook vakmannen geven sceptische beschouwingen. Zoo verkondigt de „Avenir” dat het manoeuvreterrein te klein was en daardoor de bewegingsvrijheid van de commandanten van troepen en vliegverbanden te veel aan banden was gelegd. Alles was afgesproken paradewerk. De geringe sterkte aan troepen op den grond maakte het onmogelijk de samenwerking tusschen grond- en luchtstrijdkrachten objectief weer te geven. Ook de tijdsduur van de tactische handeling (4 uur op 14 September) was veel te kort.

Luitenant-kolonel REBOUL schrijft in de „Temps” van 16 September onder het hoofd „Le problème de l'air”:

„De groote vliegverbanden moeten geëchelonneerd optreden. Zij „moeten op commando van hun chefs hunne bewegingen uitvoeren niet „slechts uit de flank, maar ook van boven af. Die bewegingen moeten „op verschillende hoogten geschieden, waardoor zij nog meer ingewikkeld en moeilijk worden. Luchtmanoeuvres moeten onze opvattingen „over het tactisch en strategisch gebruik van luchtstrijdkrachten toetsen, maar vooral, en dit is m.i. het voornaamste, moeten zij duidelijk „aantoonen, welke karakteristieke eigenschappen de vliegtuigen, welke „wij in onze luchtstrijdkrachten gebruiken, bezitten moeten”.

Inderdaad is de oplossing der vraag: „Welk vliegtuigtype?” belangrijker, dan de beoordeeling van tactische vraagstukken.

Over het nachtbombardement van Chartres is het oordeel der Fransche pers vernietigend; men had een zooveel mogelijk met de werkelijk-

heid overeenkomenden aanval in grooten stijl aangekondigd en in de plaats daarvan kreeg men een met de uiterste voorzichtigheid geënceneerde nachtelijke oefeningsvlucht van enkele vliegtuigen.

Vergeleken met de luchtmanoeuvres van Londen in Augustus, was dit kinderwerk zonder eenige practische waarde.

Beter is men te spreken over de ervaringen, in vliegtactischen zin opgedaan. Over de geoeffendheid der jachtvliegers en bombardeurs is men vol lof; de door PINSART toegepaste samenstelling der jachtescadrilles van 3 vliegtuigen wordt bijzonder geprezen. Wel bleek dat de jachtvliegtuigen te langzaam waren ten opzichte van de dagbombardeurs, maar bij de talrijke luchtgevechten toonden de jagers eene voorbeeldige geoeffendheid en beheersching van het materieel.

Minder goed is men te spreken over de ervaringen op technisch gebied. De ontwikkeling der dagbombardeurs is die der jagers ver vooruit en de gevaren voor een bombardement zijn dus grooter geworden.

De „Temps” noemt als een der belangrijkste lessen van de manoeuvres de erkenning, dat de Fransche vliegdiensn snellere en beter stijgende jachtvliegtuigen noodig heeft om vijandelijke bombardementsaanvallen te kunnen afweren. (Dit is dus een soortgelijke ervaring als bij de Londensche manoeuvres opgedaan).

Luitenant-kolonel REBOUL drukt dit in de „Temps” als volgt uit: „Onze Generale Staf is van oordeel, evenals de Engelsche, dat de beste „verdediging tegen vijandelijk bombardement bestaat in het bezit van „een groot aantal jachtescadrilles met zeer snelle toestellen. Aan weers„zijden van het Kanaal komt men tot dezelfde conclusie. Het materieel„vraagstuk zal Mr. LAURENT ELJNAC het allereerst moeten oplossen. „Ons luchtwapen moet vóór alles snellere en veiliger (zie de vele onge„lukken den laatsten tijd) toestellen krijgen, die bovendien een hooger „plafond bezitten dan de tegenwoordige. Evenals de Engelschen, „moeten wij aan onze industrie een serie opdrachten verstrekken, welke „stuk voor stuk moeten worden opgelost. Wij hebben niet alleen sterkere, „lichtere en meer betrouwbare motoren noodig, wij hebben ook behoefte „aan allerlei bijbehorende instrumenten, met name geluiddempers en „toestellen, die voorkomen dat na een val het toestel in brand vliegt”.

In de geheele pers wordt met een soort zucht van verlichting geconstateerd, dat, het doodelijk ongeval met een mecanicien uitgezonderd, de manoeuvres zonder ongelukken zijn afgeloopen. Dit herstel van het verloren prestige van de Fransche militaire luchtvaart is wel het voornameste succes dezer „luchtmanoeuvres”.

Naar gegevens uit:

Major a.d. Frhr. v. BÜLOW in „Die Luftwache”, November 1928.

Lieut. E. NAEF, in Journal militaire Suisse, 15 October 1928.

Le Temps, 15 September 1928 e.v.

Gegevens vreemde legers. (Maart 1929).

Noorwegen III.

De reorganisatieplannen van 1926, betreffende de Noorsche weermacht, welke een aanzienlijke vermindering van deze beoogden¹⁾, kwamen eerst in Juli 1927 in het Storting in behandeling.

Het Storting verwees de voorstellen naar diens legercommissie, welke daarvoor versterkt werd. Van de door bedoelde commissie voorgestelde wijzigingen in de reorganisatie-voorstellen werden alleen die, waarvoor een meerderheid in de commissie bestond, door de regeering overgenomen.

De organisatie, zooals het Storting deze daarna goedkeurde, zal 1 Januari 1930 in werking treden.

Secundaire wetten, welke met de reorganisatie der weermacht samenhangen, zullen alsnog bij de volksvertegenwoordiging in behandeling komen.

De voornaamste reorganisatie-bepalingen zijn :

1. Legerleiding.

De thans bestaande *functie van legercommandant* wordt volgens de nieuwe organisatie gecombineerd met die van chef van den generalen staf, terwijl de werkzaamheden van het legercommando worden verdeeld tusschen het departement van defensie en den generalen staf.

De titel van den nieuwen functionaris zal luiden: „commandeerende generaal en chef van den generalen staf”.

Het bureau („adjutantur”) van den legercommandant wordt opgeheven, terwijl bij den G.S. een nieuw bureau van geringe sterkte — het „personellkontor” van den legercommandant — wordt opgericht.

Volgens de instructie van den nieuwen functionaris zal deze worden belast met:

- a. Het commando over het leger en de versterkingen.
- b. De opleiding en oefening der troepen, het houden van inspectiën, het leiden van de groote oefeningen en het uitvaardigen van tactische reglementen en voorschriften.
- c. Het oppertoezicht op de oorlogsvoorbereiding te land.
- d. Het ontwerpen van de operatieplannen; deze worden ingediend bij den minister van defensie, die ze den Koning ter goedkeuring voorlegt.
- e. Het opmaken van de voordracht voor de benoeming van generaals en officieren van den G.S.
- f. Het geven van advies in legerzaken, als eerste deskundig adviseur van het departement van defensie.
- g. Het uitoefenen van het recht van hoogste disciplinaire autoriteit in het leger.

¹⁾ Zie Gegevens Vreemde Legers van December 1926, M.S. blz. 729.

2. De Generale Staf.

Het aantal afdeelingen van den G.S. blijft 4.

De topografische afdeeling, vormende de 4e afdeeling van den G.S., wordt opgeheven; de verhouding tusschen den G.S. en den geografischen opmetingsdienst zal bij afzonderlijke instructie geregeld worden.

„Operatiën” wordt eene afzonderlijke afdeeling van den G.S., n.m.l. de 4e afdeeling.

3. Samenstelling van het Leger.

Infanterie.

Tot dit wapen zullen behooren 16 regimenten à 2 bataljons; bovendien 1 zelfstandig Bat. in Finnmarken, de garde en 2 garnizoens-compagnieën.

Totaal dus 16 regimenten of 33 bataljons.

Per regiment wordt bij mobilisatie bovendien nog een reserve-bataljon gevormd, zoodat alsdan beschikt wordt over 49 bataljons.

Het bataljon zal bestaan uit 3 geweer-Compn. en 1 mitrailleur-Comp. met 9 mitrailleurs.

Bij elk der 3 regimenten der VI Divisie is één batterij infanteriegeschut à 6 stukken ingedeeld.

Het Finnmarksche bataljon zal bestaan uit 2 geweer-Compn., 2 mitrailleur-Compn., elk met 6 mitrailleurs en 1 sectie infanteriegeschut à 2 stukken.

Verder wordt verwezen naar onderstaand vergelijkend overzicht van de samenstelling der *infanterie* volgens de bestaande organisatie en die van 1930.

	Bestaande organisatie.	Organisatie 1930.
Regimenten	17	16
Bataljons in regimentsverband	51	32
Zelfstandige bataljons	4	1
Totaal der bataljons in vreedestijd	55	33
Reserve bataljons	0	16½
Geweer-Compagnieën in vreedestijd	220	98
Mitrailleur-Compn. „ „	10	34
Totaal der Compn. in vreedestijd	230	132
Reserve geweer-Compn. bij mobilisatie	0	50
Reserve mitr.-Compn. bij mobilisatie	0	16
Totaal Compn. bij mobilisatie	230	198
Aantal zware mitrailleurs in vreedestijd	60	300
Aantal zware mitrailleurs bij mobilisatie	60	444

De garde zal blijven samengesteld volgens de bestaande organisatie:
4 Compn. à 135 man.

De garnizoens-Comp. te Trondhjem blijft sterk 100 man, die te Kirkenes 60 man.

Artillerie.

Tot dit wapen zullen behooren:

3 Regimenten veldartillerie, ieder à 3 afdeelingen; bij elk Reg.: 2 Afdn. ieder à 3 Btn. 7,5 veld en 1 Afd. à 2 Btn. 12 hw.

2 Zelfstandige Afdn. bergartillerie à 2 Btn. 7,5 bergkanonnen en 1 Bt. 7,5 berghw.

1 Bt. 7,5 bergkanonnen bij de VI Divisie.

1 Zelfstandige Afd. zware artillerie (in vreedstijd in onderhoud bij het 2 R.V.A.) à 2 Btn. 10,5 kanonnen en 1 Bt. 15 hw.

1 Afd. luchtdoelartillerie à 3 Btn. 7,5 luart.

	Bestaande organisatie.	Organisatie 1930.
Regimenten	3	3
Afdn. in regimentsverband	12	9
Zelfstandige Afdn.	—	4
Totaal der Afdn.	12	13
Btn. 15 hw.	—	1
„ 12 hw.	3	6
„ 10,5 kanonnen	6	2
„ 7,5 veld	27	18
„ 7,5 bergkanonnen	3	5
„ 7,5 berghw.	—	2
„ 7,5 luart	—	3
Totaal der Btn.	39	37

De 15 en 12 hw. worden om economische redenen nog niet aangeschaft. De Btn. worden voorloopig uitgerust met de beschikbare 10,5 kanonnen.

Cavalerie.

Bestaande organisatie.	Organisatie 1930.
2 Regn. à 6 Esks. + 1 mitr. Esk.	3 Regn. à 3 Esks. + 1 mitr. Esk.
1 Reg. à 4 Esks. + 1 „ „	(à 8 mitr.).
3 Regn. met 16 Esks. en 3 mitr. Esks.	Totaal 12 Esks.
Bovendien 1 Esk. ordonnansen.	Bovendien 3 Compn. wielrijders
Totaal dus 20 Esks.	(zie: Wielrijders).

Wielrijders.

De bestaande 5 Compn. wielrijders blijven gehandhaafd.

Thans behooren echter de wielrijders tot de infanterie, terwijl volgens de organisatie 1930 3 Compn. tot de cavalerie en 2 Compn. tot de infanterie zullen behooren.

Genie.

Tot het wapen zullen in 1930 behooren:

1 Reg. à

1 Bat. pioniers à 4 Compn. + 1 zoekl. Comp.

1 telegraaf Bat. à 4 tel. Compn. + 1 radio Comp.

2 Compn. voor brugslag (rechtstreeks onder den R.C. gesteld).

2 Zelfstandige Bats. à

1 Comp. pioniers,

1 tel. Comp.,

1 radio- en zoekl. Comp.

Totaal dus voor het geheele wapen:

1 Reg., 4 Bats., 18 Compn. (Thans nog 1 Reg., 5 Bats., 19 Compn.)

De indeeling der troepen in divisieverband blijkt uit onderstaanden staat:

<i>I Divisie</i> Staf te Frederikshald.	}	1 R.I.
		2 R.I. (Jagers).
		3 R.I.
		1 Reg. dragonders + 1 C.W.
		1 R.V.A.
<i>II Divisie</i> Staf te Oslo.	}	1 Reg. genietroepen.
		4 R.I.
		5 R.I.
		6 R.I.
		Garde
<i>III Divisie</i> Staf te Kristiansand.	}	2 Reg. dragonders + 2 C.W.
		2 R.V.A. (3 Afdn. + in vreedestijd de Afd. zw. art.).
		7 R.I. + 3 C.W.
<i>IV Divisie</i> Staf te Bergen.	}	8 R.I.
		I Afd. bergart. (3 Btn.).
		9 R.I.
		10 R.I. + 4 C.W.
		II Afd. bergart. (3 Btn.).

V Divisie
Staf te Trondhjem.

11 R.I.
12 R.I.
13 R.I.
Garnizoens-Comp. te Trondhjem.
3 Reg. dragonders + 5 C.W.
3 R.V.A.
Bat. genietroepen.

VI Divisie
Staf te Harstad.

14 R.I. + 1 Bt. ig.
15 R.I. + 1 Bt. ig.
16 R.I. + 1 Bt. ig.
Finnmarks Bat. + 2 Btn. ig. + garnizoens-
Comp. Kirkenes.
7e Bt. bergart.
Bat. genietroepen.

Inhoud Tijdschriften. (N. O. I.)

Ind. Mil. Tijdschrift. *November* 1928. Het nummer wordt geopend met herdenkingsbijdragen aan den in het Moederland overleden Overste der Cavalerie Jhr. W. J. E. VAN RIEMSDIJK en aan den in Indië verscheiden Overste der Infanterie H. J. A. VAN GEUNS.

Majoor PALM vervolgt zijn artikel over „Strijdgassen” met een hoofdstuk over „Eerste hulp aan gaszieken enz”, om te besluiten met een hoofdstuk „Ontwikkelingsmogelijkheid van het gasvraagstuk in de toekomst”.

Luitenant VAN STRATEN geeft daarna eene bijdrage over „Nachtgevechten”; vermits onze voorschriften deze materie geheel en al verwaarloozen, zal dit artikel velen welkom zijn.

Kapitein VAN HILLEGONDSBERG beschrijft „Snelbrugslag over snel stroomende rivieren met voorbereid materiaal”. Het materiaal bestaat uit „drijfvereenheden à 20 dichtgesoldeerde ledige petroleumblikken onderling te verbinden”, uit „koppelbamboes” en „bamboeliggers”, het geheel overdekt door een „gevlochten sesak-dek”.

Het gewicht van de drijfvereenheid à 20 blikken is 50 KG.

De luchtinhoud van de drijfvereenheid is 360 L.

Brugmateriaal à 48 drijfvereenheden met de bamboe en sesak, te vervoeren op 3 lastauto's (2-tons) met aanhangwagens.

Snelheid, waarmede de brug te werpen (dus na samenstelling materiaal, kappen enz.), 1 à 2 M. per minuut.

Kapitein EISMA komt in een artikel, getiteld „Wat dan?” op voor de „aanbevolen militairen”, welke bij de Kol. Reserve in Nederland worden aangenomen en vóór hunne uitzending naar Indië opgeleid tot brigadier-titulair. Hoewel uitstekende krachten en in ruim aantal in het Moederland te verkrijgen zijn, heeft de Regeering gemeend de aanneming in Nederland te moeten beperken tot 15 per kwartaal, tegen 20 (Indo-Europeanen) in Indië. In den Volksraad ging reeds een stem op om de aanneming in Nederland nog meer te beperken ten gunste van die in Indië! Het wil ons voorkomen, dat kapitein EISMA den spijker op den kop slaat, waar hij „*de politiek er buiten wil laten*” en pleit voor „*vrije keuze en aanneming der besten*”. Al moge dan het gevolg wezen, dat de aanneming in Indië practisch tot nul zal worden teruggebracht, zoo zal een ieder ook wel willen erkennen, dat de deugdelijkheid van de weermacht niet nadeelig beïnvloed mag worden door den wensch om *een passenden werkring* (?) te verschaffen aan de over het algemeen voor den strijd om het bestaan niet al te goed uitgeruste Indo's.

C' volgt met een lezenswaardige bijdrage over „De taak onzer cavalerie in verband met haar organisatie en bewapening”. Het is wel een opvallend feit, dat dit het tweede artikel is in deze aflevering, dat geschreven moet worden, omdat onze voorschriften ter zake *te* onvolledig

zijn. Het vervangen van onze „Gevechtshandleiding” door een stel „Grondregels voor het gevecht” van een omvang van 15 bladzijden reglementformaat zal steeds een betreuenswaardige „entre-acte” blijven in de geschiedenis onzer reglementen.

Uit het dagblad „De Locomotief” neemt de redactie een bijdrage over van Kapitein DE BAS over de in Nederland gehouden oefeningen met verplaatsbaar gemaakt oud-model vestinggeschut. Zeer merkwaardig is de noot van den redacteur van het I.M.T. aan het slot, waarbij hij „ook voor ons” de aandacht vraagt voor het verplaatsbaar maken van ons moderne vestinggeschut. Merkwaardig vooral, omdat deze kwestie voor de N.I. artillerie reeds geheel is opgelost en uitgewerkt en o.m. is opgenomen in de hoofdstukken IX D en X van het „Handboek voor de Stellingartillerie!”

Officieele bijdrage en tijdschriftoverzichten besluiten het nummer.

S.

Ind. Mil. Tijdschrift. *December 1928*. Het nummer vangt aan met een „In Memoriam” aan den bij een patrouillettecht door een noodlottig ongeval om het leven gekomen Eersten Luitenant der Infanterie T. J. J. VRIEZENGA.

Het Departement van Oorlog levert eene bijdrage, getiteld: „Beperking van en het brengen van meer methode in de mutaties bij het leger, in het bijzonder bij het wapen der infanterie”. Het gaat hier in hoofdzaak om de verdeling van den dienstitijd in „Java-periodes” en „Periodes buiten”.

Luitenant-vliegenier Roos behandelt in een belangwekkend artikel „De taak der luchtmacht”. S. gaat van het juiste beginsel uit, dat de luchtmacht een strijdmacht is, die vechten moet en kan. In legers met beperkte weermacht is men zoo licht geneigd — en toont die geneigdheid ook openlijk in woord en geschrift — om de luchtwaarneming te wenschen, zonder den luchtstrijd te aanvaarden.

Ritmeester VAN LEEUWEN geeft een overzicht van het „Kampioenschap Dienstrijpaarden 1928”. Het programma voor dit jaar was:

1e dag: 's morgens dressuurproeven in de manege,

's middags jachtspringen over een 9-tal hindernissen, met max. hoogte van 1.10 M., snelheid 550 M/ minuut;

2e dag: 's morgens wegparcours van 20 KM. met min. snelheid van 250 M/ minuut,

na ½ uur gevolgd door een terreinrit van 4 KM. met kunstmatige en natuurlijke hindernissen,

het geheel omsloten door de gewone conditie-beoordeelingen, wegingen en ongezadeld voorbrengen.

Van de 19 deelnemers voldeden er 18 — onder wie 2 luitenant-kolonels — aan de gestelde zware eischen.

Bijzondere vermelding verdient het feit, dat de Luitenant der

Cavalerie DAAMS voor de derde maal achtereenvolgend den kampioens-titel wist te behalen met HANS.

Luit.-Kolonel COLTHOFF bespreekt het door C' in het Nov. nummer gepubliceerde artikel betreffende „De taak der cavalerie, enz.”, en spreekt de verwachting uit, dat nu gekomen zal worden *tot de zoo hoog noodige veranderingen in de reglementen en voorschriften.*

Een enthousiast artikel, geschreven door een ervaren ruiterofficier, die door verstandige beperking van zijn wenschen tot voor ons zeer aannemelijke voorstellen is gekomen.

Generaal PRINS, de Voorzitter van de „Commissie Huldeblijk K.M.A.”, bedankt in een beminlijk schrijven — en onder aanbieding van een foto van het monument — de Indische deelnemers voor hunne medewerking. Een uitstekende reproductie van de foto is bijgevoegd.

Onder het hoofd „*Defensie*” wordt uit het Orgaan van den N. I. Pol. Econom. Bond een extract overgedrukt van het „Advies van de Commissie inzake defensie-aangelegenheden, ingesteld door den P.E.B.”, welk advies eenige jaren geleden werd samengesteld.

In het „*Politiek Overzicht*” behandelt Dr. F. D. B. het „Kellogg-verdrag”, een schoone façade, die de politieke richtlijnen van de Grootte Mogendheden poogt te maskeeren!

Tijdschriftoverzichten besluiten het nummer.

S.

Boekbespreking.

SCHMITT. Der Einsatz der Schutzpolizei im Aufruhrgebiet. Mappe m. Luftbildern u. Plänen. 3 Auflage. Die Führung, der Strassenkampf, der Geländekampf, das Zusammenwirken, Geländekunde. *Berlin* N. W. 7, 1929. R. EISENSCHMIDT. (M. 6.—).

Van dit in handig formaat en op goed papier gedrukte werkje verscheen een derde druk. De nette, goedverzorgde en overzichtelijke uitvoering lokt tot kennismaking uit. De bestudeering van dit boekje van 137 bladzijden kan worden aanbevolen. Vooral het gedeelte, waarin wordt uiteengezet (door tal van teekeningen verduidelijkt), op welke wijze tegen bewapende kwaadwilligen moet worden opgetreden en straatgevechten moeten worden gevoerd, is van veel belang voor allen, die in woelige, oproerige tijden geroepen kunnen worden om, in samenwerking met de politie, het gezag te handhaven of te herstellen, dus voor de officieren van het leger, den landstorm en de burgerwachten.

Bij het werkje bevindt zich een map met verschillende platte gronden en luchtfoto's van Deutsche stadsgedeelten. H.

Militair-Technisch Tijdschrift. Tweemaandelijksch orgaan gewijd aan onderwerpen uit de militaire techniek. 2e Jaargang, No. 9, Januari 1929. *Haagsche Drukkerij*. (Prijs per Jaargang f 2.50).

Het voorliggende nummer is de voortzetting van de nummers 1—8 van het „Orgaan der militair technische vereeniging”.

In hare nieuwe gedaante is dit het eerste gedrukte nummer van dit tijdschrift.

In 1½ vel druks bevat de goed verzorgde en uitgevoerde aflevering een vervolg van het artikel „Richttoestellen voor bommenwerpen uit vliegtuigen” door K. W. THOMAS, alsmede eene studie van den Vice-Admiraal b.d. W. A. MOUTON over „Hulpmiddelen voor het maken van teekeningen in axonometrische projectie”.

Wij wenschen der Redactie, bestaande uit de heeren U. J. W. ROLDANUS, Majoor der Artillerie (Hoofdredacteur), R. J. HOLSCHER, A. ETERMAN en L. J. A. SCHOONENBERG, gaarne voorspoed toe met haar tijdschrift. C.

Ter aankondiging ontvangen.

Koninklijke Nationale Vereeniging tot steun aan miliciens. Gedenkschrift bij gelegenheid van haar 25-jarig bestaan, 1904—1929, door M. H. E. NOLTHENIUS DE MAN, Secretaris der vereeniging.

Militair-Technisch Tijdschrift. Tweemaandelijksch orgaan gewijd aan onderwerpen uit de militaire techniek. 2e Jaargang, No. 9, Januari 1929. *Haagsche Drukkerij*. (Prijs per jaargang f 2.50).
